

**Περιφερειακό Σχέδιο Δράσης του έργου Since-AFC,
το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Διαπεριφερειακής
Συνεργασίας Interreg Europe 2014-2020**

**Παραδοτέο 8:
«Τελικό Περιφερειακό Σχέδιο Δράσης»**

Γενικές Πληροφορίες

Έργο:

Εταίρος:

Άλλοι Εμπλεκόμενοι Εταίροι:

Χώρα:

Περιφέρεια NUTS2:

Υπεύθυνη Επικοινωνίας:

Email address:

Τηλέφωνο:

SinCE-AFC

Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΤΑ ΚΜ) για
λογαριασμό της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ)

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Α.Ε.

Ελλάδα

Κεντρική Μακεδονία

Λαμπρινή Τσώλη

L.tsoli@rdpcm.gr

+302310403008

Ιούλιος 2022

**Το παρόν συντάχθηκε στο πλαίσιο της από 14/07/2020 σύμβασης (ΑΔΑΜ 20PROC006692978 2020-05-12)
μεταξύ του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΤΑ ΚΜ)
και της εταιρείας PROJECT4 ΙΚΕ**

Περιεχόμενα

Αρκτικόλεξα	4
Εισαγωγή	6
1. Γενικές Πληροφορίες	7
1.1 Το Πρόγραμμα Interreg Europe 2014-2020	7
1.1.1 Σχέδια διαπεριφερειακής συνεργασίας.....	8
1.1.2 Πλατφόρμες μάθησης πολιτικής.....	8
1.2 Το έργο SinCE-AFC	9
2. Πλαίσιο πολιτικής	11
2.1 Βασικές πληροφορίες για το Εργαλείο Πολιτικής του Σχεδίου Δράσης.....	11
2.2 Προγραμματική περίοδος 2021-2027.....	12
3. Ανάλυση Πλαισίου	14
3.1 Ευρωπαϊκό Πλαίσιο.....	14
3.1.1 Τάσεις στον τομέα της αγροδιατροφής σε Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο	14
3.1.2 Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία για μια καθαρότερη και πιο ανταγωνιστική Ευρώπη 16	
3.2 Εθνικό Πλαίσιο.....	20
3.2.1 Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ)	20
3.2.2 Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Έρευνα και Καινοτομία (Ε.Σ.Π.Ε.Κ).....	22
3.2.3 Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020.....	22
3.2.4 Ανάλυση Τομέα Αγροδιατροφής σε επίπεδο χώρας	24
3.2.5 Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία.....	28
3.3 Περιφερειακό και τοπικό πλαίσιο.....	32
3.3.1 Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας	32
3.3.2 Η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης - RIS3.....	33
3.3.3 Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.....	36
3.3.4 «Μηχανισμός Υποστήριξης Οικοσυστήματος Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας»	39
3.3.5 «AgroTechExport».....	39
4. Καλές Πρακτικές στο έργο SinCE-AFC	42
4.1 Καλές Πρακτικές που έχουν εντοπιστεί στην ΠΚΜ	42
4.2 Καλές Πρακτικές με ενδιαφέρον για μεταφορά στην ΠΚΜ	49
5. Λεπτομέρειες των προβλεπόμενων δράσεων	55
5.1 Δράση 1: Μηχανισμός οριζόντιας υποστήριξης της επιχειρηματικότητας στην κυκλική οικονομία .	
	56

6. Παρακολούθηση του Σχεδίου Δράσης	60
Υπογραφή	61

Αρκτικόλεξα

ΑΔΥΚΕ	Αυτοτελής Διεύθυνση Υποστήριξης Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας
ΑΧΕ	Αναπτυξιακή Χωρική Ενότητα
ΓΓΕΚ	Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΚΨΚ	Ευρωπαϊκός Κόμβος Ψηφιακής Καινοτομίας
ΕΛΟΤ-ΕΣΥΔ	Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης
ΕΣΠΕΚ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Έρευνα και Καινοτομία
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΥΔ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
ΕΥΔΕΠ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος
ΗΗΕ	Ηλεκτρικός και Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός
ΘΣ	Θεματικός Στόχος
ΚΑΠ	Κοινή Αλιευτική Πολιτική
ΚΓΠ	Κοινή Γεωργική Πολιτική
ΚΔΠ	Κανονιστικές Διοικητικές Πράξεις
ΚΜ	Κεντρική Μακεδονία
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητική Οργάνωση/ Μη Κερδοσκοπική Οργάνωση
ΜΜΕ	Μικρές Μεσαίες Επιχειρήσεις
ΟΒΙ	Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΣΠ	Ομάδα Σχεδιασμού Προγραμμάτων
ΠΔΣ	Πράσινη Δημόσια Σύμβαση

ΠΚΜ	Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
ΠΠ	Προγραμματική Περίοδος
ΠΤΑ ΚΜ	Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Κεντρικής Μακεδονίας
ΣΒΑ	Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης
ΣΠ	Στόχος Πολιτικής
ΤΠΕ	Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνιών
ΥΠΑΑΤ	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
B.I.	Business Intelligence
CRM	Customer Relationship Management
C-ITS	Cooperative Intelligent Transport Systems
EDIHs	European Digital Innovation Hubs
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme
EPA	Environmental Protection Agency
ERP	Enterprise Resource Planning
GND	Green New Deal
ICESP	Italian Circular Economy Stakeholder Platform
IPR	Intellectual Property Rights
ITS	Intelligent Transport Systems
OSLO	One Stop Liaison Office

Εισαγωγή

Το παρόν παραδοτέο προετοιμάστηκε στο πλαίσιο της από 14/07/2020 σύμβασης (ΑΔΑΜ 20PROC006692978 2020-05-12) μεταξύ του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΤΑ ΚΜ) και της εταιρείας PROJECT4 ΙΚΕ αναφορικά με την υλοποίηση της σύμβασης με αντικείμενο **«Υπηρεσίες Τεχνικής Υποστήριξης στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου SinCE-AFC – “Enhancing the Entrepreneurship of SMEs in Circular Economy of the Agri-Food Chain”, που έχει ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Interreg Europe 2014-2020»**.

Το αντικείμενο της σύμβασης είναι η υποστήριξη του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης Κεντρικής Μακεδονίας για λογαριασμό της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για την ανάπτυξη του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης για την κυκλική οικονομία στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις του κλάδου της αγροδιατροφής, τη διοργάνωση των συναντήσεων της Τοπικής Ομάδας Εμπλεκομένων Φορέων (Local Stakeholder Group), μίας επίσκεψης μελέτης (study visit) και ενός «εισαγωγικού» εργαστηρίου (import workshop).

Αντικείμενο του παραδοτέου είναι η σύνταξη του τελικού Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (Regional Action Plan for the Region of Central Macedonia), το οποίο στοχεύει στη συμμετοχή των ΜΜΕ της αγροδιατροφικής αλυσίδας στην κυκλική οικονομία μέσω της προώθησης των κατάλληλων διαχειριστικών και οικονομικών οριζόντιων μηχανισμών.

1. Γενικές Πληροφορίες

Έργο: **SinCE-AFC – “Enhancing the Entrepreneurship of SMEs in Circular Economy of the Agri-Food Chain”**.

Εταίρος: **Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΤΑ ΚΜ) για λογαριασμό της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ)**

Άλλοι εμπλεκόμενοι εταίροι: **ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Α.Ε.**

Χώρα: **Ελλάδα**

Περιφέρεια NUTS2: **Κεντρική Μακεδονία**

Υπεύθυνος: **Λαμπρινή Τσώλη**

Email: L.tsoli@rdfcm.gr

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: **+30 2310-403008**

1.1 Το Πρόγραμμα Interreg Europe 2014-2020

Βασικός στόχος του Προγράμματος INTERREG EUROPE είναι να βοηθήσει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές της αυτοδιοίκησης σε όλη την Ευρώπη σε ότι αφορά την ανάπτυξη και εν τέλει την υλοποίηση καλύτερων πολιτικών. Το πρόγραμμα έχει ως σκοπό τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος ανταλλαγής εμπειριών και λύσεων, με στόχο την εξασφάλιση ότι οι δημόσιες επενδύσεις, η καινοτομία και οι διαδικασίες εφαρμογής θα έχουν θετικές επιπτώσεις για τους ανθρώπους και την βιωσιμότητα των περιοχών.

Το Πρόγραμμα INTERREG EUROPE, βασιζόμενο στον πρόδρομο του INTERREG IVC (2007-2013), στοχεύει στο να μεγιστοποιήσει την απόδοση των 359 εκατ. Ευρώ που διατίθενται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) για την περίοδο 2014-2020. Απώτερος σκοπός είναι η εύρεση λύσεων ώστε οι Περιφέρειες να γίνονται διαρκώς καλύτερες. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) δίνει έμφαση στην κατάλληλη προετοιμασία των Περιφερειών για την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους - βοηθώντας τους να επωφεληθούν από τα ενδογενή πλεονεκτήματά τους, αξιοποιώντας παράλληλα ευκαιρίες που προσφέρουν δυνατότητες οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής πρόοδου. Στο Πρόγραμμα συμμετέχουν όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ-28, η Νορβηγία και η Ελβετία.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα INTERREG EUROPE εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 11 Ιουνίου 2015, με την υπ' αριθ. Αρ. 11/06/2015C(2015)4053 απόφαση, καθορίζοντας ένα στρατηγικό πλαίσιο τεσσάρων (4) προτεραιοτήτων, από το σύνολο των έντεκα (11) θεματικών προτεραιοτήτων της παρ.1 του Άρθρου 9 του κανονισμού ΕΕ 1303/2013, με τη σύμφωνη γνώμη των συμμετεχουσών χωρών, οι οποίες είναι:

Έρευνα και καινοτομία

Ανταγωνιστικότητα των
ΜΜΕ

Οικονομία χαμηλών
εκπομπών ρύπων

Περιβάλλον και
αποδοτικότητα πόρων

Η συνεργασία και η εμπλοκή των τοπικών κοινοτήτων βρίσκονται στο επίκεντρο του Προγράμματος INTERREG EUROPE με στόχο την ενίσχυση της κατανόησης και της κριτικής σκέψης δημιουργώντας χώρο για νέες ιδέες, διαφορετικές προοπτικές και συλλογική μάθηση.

Οι δύο βασικοί πυλώνες δραστηριοποίησης του Προγράμματος είναι:

1.1.1 Σχέδια διαπεριφερειακής συνεργασίας

Το Πρόγραμμα INTERREG EUROPE συγχρηματοδοτεί έως και το 85% των δραστηριοτήτων ενός έργου, το οποίο υλοποιείται σε συνεργασία εταιρών προερχόμενων από διάφορες χώρες της Ευρώπης. Τα έργα διαπεριφερειακής συνεργασίας του Προγράμματος, μπορούν να διαρκέσουν από 3 έως 5 χρόνια, προσδιορίζοντας κοινά θέματα ενδιαφέροντος

Το πρώτο στάδιο των έργων αφορά την απόκτηση κοινών εμπειριών, ιδεών και τεχνογνωσίας σχετικά με τον καλύτερο τρόπο αντιμετώπισης του συγκεκριμένου θέματος που έχει επιλεγεί. Κάθε συμμετέχοντας εταίρος - περιφερειακή αρχή πρέπει:

- Να δημιουργήσει ένα σχέδιο δράσης,
- Να δημιουργήσει μια ομάδα εμπλεκομένων,
- Να συμμετέχει στις πλατφόρμες μάθησης πολιτικής του INTERREG EUROPE.

1.1.2 Πλατφόρμες μάθησης πολιτικής

Το Πρόγραμμα INTERREG EUROPE διαθέτει τέσσερις πλατφόρμες μάθησης πολιτικής οι οποίες αποτελούν ένα νέο χαρακτηριστικό και αποσκοπούν στην εκ βάθους διεύρυνση των γνώσεων του Προγράμματος σε θέματα περιφερειακής πολιτικής προς όφελος όλων συμμετεχόντων εταιρών και των κοινοτήτων των εμπλεκομένων μερών. Στόχος τους είναι η διευκόλυνση της συνεχούς μάθησης μεταξύ των αρχών που ασχολούνται με τις πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης στην Ευρώπη, προκειμένου να βελτιώσουν τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζουν και υλοποιούν τις δημόσιες πολιτικές τους στους τομείς που υποστηρίζει το Πρόγραμμα INTERREG EUROPE.

1.2 Το έργο SinCE-AFC

Το έργο “ Enhancing the Entrepreneurship of SMEs in Circular Economy of the Agri-Food Chain» («Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των ΜΜΕ της αγροδιατροφικής αλυσίδας στην κυκλική οικονομία») με ακρωνύμιο «SinCE-AFC» συγχρηματοδοτείται από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα Interreg Europe, και εντάσσεται στον Ειδικό Στόχο 2.1 σχετικά με την βελτίωση της εφαρμογής των πολιτικών και προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης, ιδίως των προγραμμάτων για επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Έργου είναι 1.519.940,00 € και θα συγχρηματοδοτηθεί από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Interreg Europe κατά 85% και από Εθνικούς πόρους κατά 15%.

Η διάρκεια του έργου είναι 48 μήνες και διακρίνεται σε δύο φάσεις:

Το εταιρικό σχήμα του έργου περιλαμβάνει συνολικά εννέα (9) εταίρους, από επτά (7) ευρωπαϊκές χώρες και αποτελείται από τους εξής:

• ANATOLIKH A.E. (ANATOLIKI S.A. Development Agency of Eastern Thessaloniki's Local Authorities, Επικεφαλής εταίρος - Ελλάδα)

• Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης για Λογαριασμό της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (Regional Development Fund on behalf of the Region of Central Macedonia) (Ελλάδα)

• Metropolitan City of Bologna (Ιταλία)

• University of Bologna (Ιταλία)

• Hajdú-Bihar County Government (Ουγγαρία)

• Donegal Country Council (Ιρλανδία)

• Wielkopolska Region with the seat of the Marshal Office of the Wielkopolska Region in Poznan (Πολωνία)

• South Muntenia Regional Development Agency (Ρουμανία)

• Devnya Municipality (Βουλγαρία)

Η πρωτοβουλία του έργου SinCE-AFC στοχεύει στη συμμετοχή των ΜΜΕ της αγροδιατροφικής αλυσίδας στην κυκλική οικονομία μέσω της προώθησης των κατάλληλων διαχειριστικών και οικονομικών οριζόντιων μηχανισμών. Οι τομείς της αγροδιατροφικής αλυσίδας, που συνδέονται με την παραγωγή, τη μεταποίηση, τη συσκευασία, τη διανομή και την τελική

κατανάλωση, θα δραστηριοποιηθούν μ' ένα συντονισμένο τρόπο για την καλύτερη προσαρμογή τους στην κυκλική οικονομία. Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί μέσω της διαρκούς συνεργασίας και της διαπεριφερειακής ανταλλαγής εμπειριών των 9 εταίρων που εκπροσωπούν 7 περιφέρειες από 7 χώρες της ΕΕ. Η πρώτη φάση του έργου επικεντρώνεται στη διαπεριφερειακή ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών. Κάθε περιοχή θα ενεργοποιήσει μία Τοπική Ομάδα Υποστήριξης (LSG) σε σχέση με τον τομέα πολιτικής που απευθύνεται, η οποία θα εμπλακεί στενά στην διαμόρφωση του περιφερειακού σχεδίου δράσης καθώς και την εφαρμογή του κατά τη δεύτερη φάση του έργου. Θα πραγματοποιηθούν τρία Διαπεριφερειακά Σεμινάρια (IntSem) των οποίων οι θεματικές ενότητες θα βασίζονται σε θέματα, όπως η αξιοποίηση της πλατφόρμας RIS3, οι μηχανισμοί υποστήριξης των ΜΜΕ, η κυκλική γεωργική διατροφή, η επιχειρηματικότητα κ.λπ. Έξι προγραμματισμένες επισκέψεις μελέτης αφιερωμένες στην προβολή των καλών ευρωπαϊκών πρακτικών θα δώσουν στους συμμετέχοντες την ευκαιρία να αξιολογήσουν τις δυνατότητες αξιοποίησης των αναγνωρισμένων αυτών πρακτικών για τη βελτίωση των περιφερειακών πολιτικών τους. Τα βασικά αποτελέσματα θα απεικονισθούν σε μια κοινή μελέτη (Κυκλική Οικονομία στην Αγροδιατροφική Αλυσίδα) που θα αντικατοπτρίζει το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο και τις ορθές πρακτικές σε περιφερειακό και κοινοτικό επίπεδο. Το έργο θα προωθήσει την καινοτομία, θα αντλήσει γνώση και θα αναπτύξει στενή συνεργασία με την πλατφόρμα εκμάθησης του Interreg Europe (Policy Learning Platform of the Interreg Europe programme - <https://www.interregeurope.eu/policylearning/what-is-policy-learning-platform/>) καθώς και με την Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα Κυκλικής Οικονομίας (European Circular Economy Stakeholder Platform - <https://circulareconomy.europa.eu/platform/>) και την Πλατφόρμα της RIS3 (Smart Specialisation Platform - <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/>).

Όλα τα παραπάνω έχουν σαν τελικό παραδοτέο την ανάπτυξη ενός Σχεδίου Δράσης για την κάθε Περιφέρεια/Φορέα χάραξης πολιτικής στον τομέα της κυκλικής οικονομίας.

2. Πλαίσιο πολιτικής

Το σχέδιο δράσης έχει ως στόχο: **Χ Πρόγραμμα Επένδυσης σε Θέσεις Εργασίας και Ανάπτυξη**

- Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας
- Άλλο Περιφερειακό αναπτυξιακό Εργαλείο

Εργαλείο Πολιτικής: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας 2014-2020

2.1 Βασικές πληροφορίες για το Εργαλείο Πολιτικής του Σχεδίου Δράσης

Στο πλαίσιο του έργου SinCE-AFC, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας είχε αρχικά επιλέξει ως μέσο πολιτικής που θα επηρεαστεί, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) της ΠΚΜ 2014-2020 και συγκεκριμένα τον Άξονα Προτεραιότητας / Θεματικό Στόχος (ΘΣ) 3. «Ανταγωνιστικότητα και εξωστρέφεια της περιφερειακής οικονομίας», Επενδυτική Προτεραιότητα (ΕΠ) 3δ «Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας» και Άξονας Προτεραιότητας / Θεματικός στόχος (ΘΣ) 2 «Ανάπτυξη και διάδοση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην ΠΚΜ», Επενδυτική Προτεραιότητα (ΕΠ) 2γ «Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ηλεκτρονικής μάθησης, της ηλεκτρονικής ένταξης, του ηλεκτρονικού πολιτισμού και της ηλεκτρονικής υγείας».

Ωστόσο, λόγω του γεγονότος ότι βρισκόμαστε στο τέλος της τρέχουσας περιόδου προγραμματισμού, οι διαθέσιμοι πόροι του επιλεγμένου μέσου πολιτικής (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΚΜ 2014-2020) έχουν δεσμευτεί πλήρως ή/και έχουν ανακατανομηθεί σε δράσεις για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων του COVID-19 πανδημίας.

Επιπλέον, όσον αφορά το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΠΚΜ 2014-2020, δεν θα εκδοθεί πρόσκληση υποβολής προτάσεων βάσει ΕΠ. 3δ και η προγραμματισμένη πρόσκληση υποβολής προτάσεων βάσει ΕΠ 2γ ακυρώθηκε λόγω της πανδημίας και δεν θα δημοσιευθεί.

Επιπλέον, η Περιφέρεια αναγνωρίζει ότι το έργο SinCE-AFC έχει ήδη συμβάλει στο πλαίσιο διαμόρφωσης και επικαιροποίησης της RIS3 και της στρατηγικής της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 της Περιφέρειας.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, η ΠΚΜ προχώρησε στην αλλαγή του μέσου πολιτικής, δηλαδή στο νέο ΕΠ ΠΚΜ 2021-27, αφού πρώτα απέστειλε σχετικό αίτημα και λάβει έγκριση από την Κοινή Γραμματεία του Προγράμματος. Σημειώνεται ότι το ΕΠ ΠΚΜ 2021 – 2027 και οι αυτοκαθορισμένοι δείκτες του αντίστοιχα, βρίσκονται στο στάδιο της έγκρισης. Σύμφωνα με τη 2^η Εγκύκλιο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τα κύρια θέματα πολιτικής και οι στόχοι που δηλώθηκαν για το έργο SinCE-AFC θα αντιμετωπιστούν επίσης στο πλαίσιο του νέου στόχου πολιτικής 1 «Μια πιο ανταγωνιστική και πιο έξυπνη Ευρώπη με την προώθηση καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και περιφερειακή συνδεσιμότητα ΤΠΕ» και Ειδικό Στόχο 2. «Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για πολίτες, εταιρείες, ερευνητικούς οργανισμούς και δημόσιες αρχές» και 3. «Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων» στο το νέο Περιφερειακό Ε.Π.

2.2 Προγραμματική περίοδος 2021-2027

Η νέα προγραμματική περίοδος αφορά ουσιαστικά το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027 που ανακοίνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 02/05/2018. Αντίστοιχα, οι προτάσεις για την Πολιτική Συνοχής και τους Κανονισμούς των Ταμείων της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 ανακοινώθηκαν στις 29/5/2018.

Σε επίπεδο χώρας, ο προγραμματισμός για την περίοδο 2021-2027 έχει ως σημείο εκκίνησης την έκδοση της 1^{ης} Εγκυκλίου από το Υπουργείο Ανάπτυξης στις 6/6/2019. Στην 1η εγκύκλιο παρουσιάζεται το νέο πλαίσιο σχεδιασμού των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του νέου ΕΣΠΑ, ενώ παράλληλα αποτελεί το σημείο έναρξης της διαβούλευσης με τους αρμόδιους φορείς, κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους για την διατύπωση προτάσεων στρατηγικής και προτεραιοτήτων, οι οποίες θα τροφοδοτήσουν αντίστοιχα και τους εθνικούς στόχους.

Σε σχέση με την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, οι 11 θεματικοί στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», συγκεντρώνονται σε 5 στόχους πολιτικής.

1. Εξυπνότερη Ευρώπη	• μέσω της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης, του οικονομικού μετασχηματισμού και της στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
2. Πιο Πράσινη, χωρίς άνθρακα, Ευρώπη	• εφαρμόζοντας τη συμφωνία του Παρισιού και επενδύοντας στην ενεργειακή μετάβαση, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.
3. Πιο Συνδεδεμένη Ευρώπη	• με στρατηγικά μεταφορικά και ψηφιακά δίκτυα.
4. Πιο Κοινωνική Ευρώπη	• η οποία θα υλοποιεί τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και θα υποστηρίζει την ποιοτική απασχόληση, την εκπαίδευση, τις δεξιότητες, την κοινωνική ένταξη και την ισότιμη πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη.
5. Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες	• υποστηρίζοντας τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές και βιώσιμη αστική ανάπτυξη σε ολόκληρη την ΕΕ.

Ο δεύτερος στόχος πολιτικής «Πιο πράσινη Ευρώπη» περιλαμβάνει θέματα σχετικά με χαμηλές εκπομπές άνθρακα, ενεργειακή μετάβαση, κυκλική οικονομία, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και διαχείριση κινδύνων. Αυτό ουσιαστικά συμπεριλαμβάνει τον τρέχοντα θεματικό στόχο 6 για το περιβάλλον, τον τρέχοντα θεματικό στόχο 5 για την κλιματική αλλαγή και ένα κομμάτι από τον τρέχοντα θεματικό στόχο 4 που εστιάζει κυρίως στην εξοικονόμηση ενέργειας.

Αντίστοιχα, οι 60 επενδυτικές προτεραιότητες, μετατρέπονται σε 32 ειδικούς στόχους. Για τον Στόχο 2 οι επενδυτικές προτεραιότητες είναι:

2. Πιο Πράσινη, χωρίς άνθρακα, Ευρώπη

1. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης·
2. Προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας·
3. Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο·
4. Προαγωγή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης των κινδύνων και της ανθεκτικότητας στις καταστροφές·
5. Προαγωγή της βιώσιμης διαχείρισης του νερού·
6. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία·
7. Ενίσχυση της βιοποικιλότητας, των πράσινων υποδομών στο αστικό περιβάλλον και τη μείωση της ρύπανσης

Ο σχεδιασμός του νέου Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας έχει ξεκινήσει μετά την έκδοση της 2^{ης} Εγκυκλίου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Στο παραπάνω πλαίσιο, συνιστάται η συγκρότηση Ομάδων Σχεδιασμού Προγραμμάτων (ΟΣΠ) για κάθε Πρόγραμμα της ΠΠ 2021-2027. Οι Διαχειριστικές Αρχές ή οι δομές που αναλαμβάνουν το σχεδιασμό των Προγραμμάτων (με τη συνδρομή και των ΟΣΠ), θα πρέπει να αναγνωρίσουν ανά Στόχο Πολιτικής (ΣΠ) τα ενδιαφερόμενα μέρη, τα οποία θα πρέπει να εμπλακούν στη διαδικασία σχεδιασμού των Προγραμμάτων 2021-2027.

Σε κάθε ΣΠ θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τουλάχιστον τα ενδιαφερόμενα μέρη που ενεπλάκησαν κατά τη διαδικασία σχεδιασμού του ΕΣΠΑ 2021-2027 και τα οποία αναφέρονται στο Παράρτημα Χ της Εγκυκλίου.

Με ευθύνη των προαναφερθέντων φορέων οργανώνονται συναντήσεις ανά στόχο πολιτικής, δια ζώσης ή διαδικτυακά, αρχικά με τη διοίκηση, τους φορείς και τους εταίρους, προκειμένου να εξειδικευτούν οι κατηγορίες δράσεων που θα προταθούν προς υλοποίηση στη βάση των επιλεξιμοτήτων των Ταμείων και την εξειδίκευση του προϋπολογισμού σε επίπεδο ειδικού στόχου.

Στο πλαίσιο αυτό διαμορφώνεται από τις Διαχειριστικές Αρχές ή τις δομές που αναλαμβάνουν την κατάρτιση των Προγραμμάτων συνοπτικό κείμενο που θα αιτιολογεί ανά ΣΠ τις επιλογές που διατυπώνονται στη βάση συγκεκριμένων αναγκών που αναγνωρίστηκαν και στόχων που τέθηκαν στο πλαίσιο των συζητήσεων με τους εμπλεκόμενους φορείς και εταίρους.

3. Ανάλυση Πλαισίου

Το Σχέδιο Δράσης κεφαλαιοποιεί τα ευρήματα της εκτεταμένης Ανάλυσης Πλαισίου ως προς την αγροδιατροφή, τις καλές πρακτικές που καταγράφηκαν στο πλαίσιο του έργου SinCE-AFC και τα αποτελέσματα της ανταλλαγής εμπειριών και γνώσεων στα Διαπεριφερειακά Σεμινάρια και τις εργασίες της Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης. Ειδικότερα, οι καλές πρακτικές που αναλύθηκαν και παρουσιάζονται, αποτέλεσαν σημαντικό κίνητρο για την επεξεργασία δράσεων που στοχεύουν στην υποστήριξη των αγροδιατροφικών επιχειρήσεων να υιοθετήσουν πρακτικές κυκλικής οικονομίας.

3.1 Ευρωπαϊκό Πλαίσιο

3.1.1 Τάσεις στον τομέα της αγροδιατροφής σε Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο

Σύμφωνα με το κείμενο συνεισφοράς στη διαμόρφωση του κειμένου βάσης του τομέα της αγροδιατροφής για την κατάρτιση της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης Έρευνας και Καινοτομίας της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027 από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Ανάπτυξης, η Ατζέντα 2030 που έχει δημιουργηθεί από τον ΟΗΕ (Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών) και αφορά την Αειφόρο Ανάπτυξη και τους ΣΒΑ (Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης), επηρεάζει άμεσα τις πολιτικές που θα εφαρμοστούν στον πρωτογενή τομέα και στα τρόφιμα. Ο πρωτογενής τομέας διαθέτει ευρύ φάσμα εφαρμογής, αφού ευθύνεται για δράσεις όπως ο τερματισμός της φτώχειας και του επισιτισμού, μέχρι την καταπολέμηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και την προστασία των φυσικών πόρων.

Παρακάτω, αναφέρονται επιγραμματικά οι σημαντικότεροι παράμετροι, οι οποίοι καθορίζουν τις εξελίξεις στον αγροδιατροφικό τομέα:

Αναλυτικότερα,

- Η Διασφάλιση της αύξησης της παραγωγής: Σύμφωνα με μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί από την Παγκόσμια Τράπεζα και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας, υπολογίζεται ότι μέχρι το 2050 ο

- παγκόσμιος πληθυσμός θα ανέρχεται στα 9,7 δις, συνεπώς θα πρέπει να παράγονται μεγαλύτερες ποσότητες τροφίμων για την κάλυψη των αναγκών του.
- Βελτίωση της διατροφής: Στην εποχή μας, είναι πολύ σύννηθες φαινόμενα οι άνθρωποι να καταναλώνουν τροφές χαμηλής ποιότητας και να τις προτιμούν λόγω χαμηλότερης τιμής, γεύσης ή ευκολίας, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τις αρνητικές και μακροχρόνιες επιπτώσεις που θα έχουν στην υγεία τους, όπως σοβαρές ασθένειες και κρίσεις υγείας. Παρ' όλα αυτά, τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια σταδιακή αναγνώριση στα θέματα διατροφής για το πόσο σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η σωστή διατροφή στην υγεία αλλά και στο περιβάλλον, τον πολιτισμό και την κοινωνική συνοχή. Λόγω των παραπάνω αλλά και της σύνδεσης που υπάρχει μεταξύ της υγείας και των βιομηχανιών τροφίμων, έχουν προκύψει καινούριοι βιομηχανικοί τομείς, όπως οι τεχνολογίες συντήρησης και παρασκευής θρεπτικών συστατικών και εξατομικευμένων τροφίμων. Τέλος, εκτιμάται ότι πλέον η υγεία και η σωστή διατροφή θα τεθεί ως προτεραιότητα λόγω της παγκόσμιας πανδημίας του COVID-19.
 - Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογής σ' αυτήν: Σχεδόν το ¼ των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου προκύπτουν από κλάδους όπως η γεωργία, η δασοκομία, η αλλαγή χρήσεων γης κ.λπ. Παρόλο που αυτό είναι πολύ αρνητικό, η ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα με βιώσιμους τρόπους θα μπορούσε να βοηθήσει σε μεγάλο βαθμό στο μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Ένας από τους λόγους που αυτές πρέπει να υιοθετηθούν στο άμεσο μέλλον, είναι λόγω των επιπτώσεων που έχουν στις αγροτικές συνθήκες διαβίωσης και στις αλυσίδες εφοδιασμού. Γι' αυτό, προτείνεται οι χώρες να λάβουν δραστικά μέτρα προς ένα πιο αειφορικό μοντέλο, καθώς όσο πιο γρήγορα προσαρμοστούν, τόσο λιγότερες ζημιές θα έχουν να αντιμετωπίσουν.
 - Αντιμετώπιση της εξάντλησης των φυσικών πόρων: Το 70% της κατανάλωσης νερού χρησιμοποιείται για τη γεωργία ενώ η παραγωγή γεωργικών προϊόντων ευθύνεται για την αποδάσωση, τη διάβρωση των εδαφών κ.λπ. Συνεπώς, πρέπει να βρεθούν βιώσιμες λύσεις για τον πρωτογενή τομέα που παράλληλα να μην επηρεάζουν αρνητικά τις προσπάθειες για την αειφόρο ανάπτυξη.
 - Μείωση της σπατάλης τροφίμων: Ένας από τους στόχους που έχει τεθεί σχετίζεται με τη μείωση των μεγάλων ποσοτήτων τροφίμων τα οποία ως επί το πλείστον αχρηστεύονται, καθώς υπολογίζεται πως το 1/3 των παραγόμενων τροφίμων σε παγκόσμια κλίμακα, δεν καταναλώνεται. Ακόμα, σύμφωνα με έρευνες της Παγκόσμιας Τράπεζας, εκτιμάται πως το 2018 υπήρχαν πάνω από 820 εκ. υποσιτισμένων ατόμων. Με τη μείωση παραγωγής τροφίμων, θα εξασφαλιστεί σε κάποιο βαθμό η παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια και θα μειωθεί το περιβαλλοντικό αποτύπωμα.
 - Επιστημονικές εξελίξεις και σύζευξη τεχνολογιών και τομέων: Η εξέλιξη κλάδων όπως η πληροφορική, βιοτεχνολογία, η γονιδιωματική, μπορούν να έχουν θετικά αποτελέσματα, όπως την αύξηση του τομέα της αγροδιατροφής σε παγκόσμια κλίμακα, της τάξης του 30%. Με αυτόν τον τρόπο, θα βελτιώνονται οι περιβαλλοντικές συνθήκες και θα δημιουργούνται καινούριες επιχειρηματικές ευκαιρίες με διάφορους τρόπους όπως η μείωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων, η μεγέθυνση της διάρκειας ζωής των αγροδιατροφικών προϊόντων κ.λπ.
 - Αύξηση των περιορισμών στις ελεύθερες διεθνείς συναλλαγές προϊόντων και υπηρεσιών: Οι διαμάχες που λαμβάνουν χώρα μεταξύ μεγάλων εμπορικών δυνάμεων, φέρουν ως αποτέλεσμα την επιβράδυνση της ανάπτυξης του διεθνούς εμπορίου. Η μεσο-μακροπρόθεσμη επίπτωση στο διεθνές εμπόριο και στα προϊόντα του αγροδιατροφικού τομέα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από ορισμένους αστάθμητους παράγοντες, το οποίο θα γίνει πιο ξεκάθαρο στο κοντινό μέλλον.

Στη συνέχεια, εντοπίζονται οι κύριες πολιτικές και προγράμματα της ΕΕ που αφορούν στον τομέα της αγροδιατροφής:

Πιο αναλυτικά:

- Η Πράσινη Νέα Συμφωνία (Green New Deal - GND), αποσκοπεί στο μετασχηματισμό του τρόπου παραγωγής, εμπορίου, κατανάλωσης και απόρριψης τροφίμων και άλλων γεωργικών προϊόντων, λόγω της σύνδεσής του με την κλιματική αλλαγή, την πείνα και τη φτώχεια, την απώλεια της βιοποικιλότητας, την καταστροφή των δασών, τη σπατάλη νερού και την ασφάλεια των τροφίμων. Να αναφερθεί εδώ ότι κάποιοι από τους τομείς ενδιαφέροντος, εμφανίζουν άμεση συνάφεια με την αγροδιατροφή, όπως οι τομείς «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και «Βιώσιμη αγροδιατροφή».
- Η Κοινή Γεωργική Πολιτική 2021-2027 (ΚΓΠ), αποσκοπεί στην έξυπνη και ανθεκτική γεωργία, την ενίσχυση της μέριμνας για το περιβάλλον και το κλίμα και την ενίσχυση του κοινωνικοοικονομικού ιστού των αγροτικών περιοχών.
- Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΠ), αποσκοπεί στη βιώσιμη εκμετάλλευση και διατήρηση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων, την επισιτιστική ασφάλεια μέσω της προσφοράς θαλασσινών προϊόντων, την ανάπτυξη μιας βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας και τις υγιείς, ασφαλείς, προστατευόμενες, καθαρές θάλασσες και ωκεανούς που υπόκεινται σε βιώσιμη διαχείριση.
- Το Πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», όπου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επένδυσε 80 δις. Ευρώ στην έρευνα και την καινοτομία στον κλάδο της αγροδιατροφής.
- Το Πρόγραμμα «Ορίζοντας Ευρώπη» 2021-2027, θα διαθέσει 94 δις. Ευρώ ως χρηματοδότηση για την έρευνα και την καινοτομία και στο δεύτερο πυλώνα «Παγκόσμιες προκλήσεις και ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας» θα διατεθούν περίπου 10 δις. ευρώ για την κατηγορία «Τρόφιμα και Φυσικοί Πόροι».
- Το Επενδυτικό Ταμείο «InvestEU», αποτελεί ένα νέο, πλήρως ενοποιημένο επενδυτικό ταμείο, που αποτελεί μετεξέλιξη του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (Σχέδιο Γιούνκερ) που αποσκοπεί στην κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων σε όλη την Ευρώπη.

3.1.2 Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία για μια καθαρότερη και πιο ανταγωνιστική Ευρώπη

Παρόλο που το 80% των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των προϊόντων καθορίζονται στο στάδιο του σχεδιασμού, το γραμμικό σχήμα του «παίρνω, φτιάχνω, χρησιμοποιώ, πετάω» («take-make-use-dispose») δεν παρέχει στους

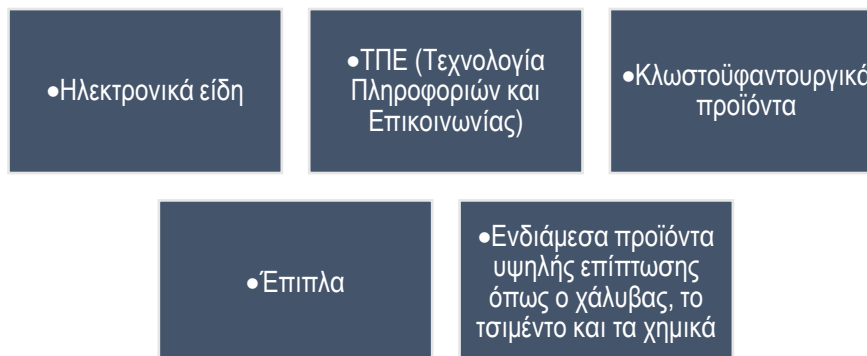
παραγωγούς επαρκή κίνητρα έτσι ώστε να επιθυμούν να κάνουν τα προϊόντα τους πιο κυκλικά. Όπως είναι επακόλουθο, τα περισσότερα προϊόντα καταστρέφονται σε μικρό χρονικό διάστημα, είτε δεν υπάρχει δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης, επισκευής ή ακόμα και ανακύκλωσης, για τον λόγο του ότι προορίζονται να είναι προϊόντα μιας χρήσης. Παράλληλα, η ενιαία αγορά παρέχει μια κρίσιμη μάζα που επιτρέπει στην ΕΕ να θέσει παγκόσμια πρότυπα στη βιωσιμότητα των προϊόντων και να επηρεάσει τον σχεδιασμό προϊόντων και τη διαχείριση της αλυσίδας αξίας παγκοσμίως.

Οι πρωτοβουλίες και η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης καλύπτουν σε σημαντικό βαθμό πτυχές που σχετίζονται με την αειφορία και βιωσιμότητα των προϊόντων, είτε προωθώντας αυτές τις αρχές σε υποχρεωτική βάση, είτε σε εθελοντική.

Σύμφωνα με τη μελέτη με τίτλο «Ένα νέο Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία για μια καθαρότερη και πιο ανταγωνιστική Ευρώπη», η οποία αποτελούσε «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών», με αγγλικό τίτλο «A new Circular Economy Action Plan. For a cleaner and more competitive Europe», η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόκειται να εξετάσει το ενδεχόμενο θέσπισης αρχών αειφορίας και άλλων κατάλληλων τρόπων για τη ρύθμιση των ακόλουθων πτυχών:

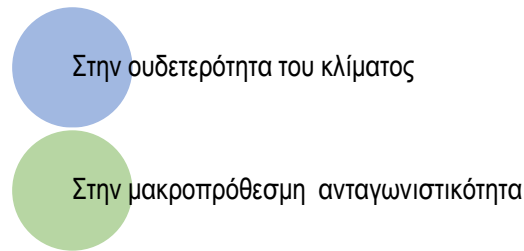
- Βελτίωση της ανθεκτικότητας των προϊόντων, της επαναχρησιμοποίησης, της αναβαθμίσιμης και της επισκευαστικότητας, της αντιμετώπισης της παρουσίας επικίνδυνων χημικών προϊόντων και της αύξησης της αποδοτικότητας της ενέργειας και των πόρων τους.
- Αύξηση του ανακυκλώσιμου περιεχομένου στα προϊόντα, διασφαλίζοντας παράλληλα την απόδοση και την ασφάλειά τους.
- Δυνατότητα ανακατασκευής και ανακύκλωσης υψηλής ποιότητας.
- Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και του αποτυπώματος άνθρακα.
- Περιορισμός των προϊόντων μιας χρήσης και τη καταπολέμηση της πρόωρης απαξίωσης αυτών.
- Θέσπιση απαγόρευσης της καταστροφής απούλητων και ανθεκτικών αγαθών,
- Ενθάρρυνση του μοντέλου «προϊόν ως υπηρεσία» (product-as-a-service) ή άλλων μοντέλων όπου οι παραγωγοί διατηρούν την ιδιοκτησία του προϊόντος ή την ευθύνη για την απόδοσή του καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του.
- Κινητοποίηση των δυνατοτήτων της ψηφιοποίησης των πληροφοριών των προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων λύσεων όπως ψηφιακά διαβατήρια, ετικέτες και υδατογραφήματα.
- Επιβράβευση προϊόντων με βάση τη διαφορετική απόδοση βιωσιμότητάς τους, συμπεριλαμβανομένης της σύνδεσης υψηλών επιδόσεων με κίνητρα.

Για την καλύτερη επίτευξη των παραπάνω, προτεραιότητα θα δοθεί στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων ομάδων προϊόντων, και πιο συγκεκριμένα στα:

Περαιτέρω ομάδες προϊόντων θα προσδιοριστούν με βάση τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τις δυνατότητες κυκλικότητάς τους.

Όσον αφορά την κυκλικότητα στις διαδικασίες παραγωγής, αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι ενός ευρύτερου μετασχηματισμού της βιομηχανίας που στοχεύει:

Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να επιτευχθεί μια αξιοσημείωτη εξοικονόμηση υλικών σε όλο το φάσμα των αλυσίδων αξίας καθώς και στις διαδικασίες παραγωγής. Ακόμα, θα υπάρχει δυνατότητα παραγωγής επιπλέον αξίας καθώς και δημιουργία ευκαιριών για δραστηριοποίηση σε νέες οικονομικές ευκαιρίες.

Συνεπώς, σε συνεργία με τους στόχους που έχουν ήδη τεθεί από την Βιομηχανική Στρατηγική, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα διευκολύνει την κυκλικότητα σε μεγαλύτερο βαθμό με τις εξής δράσεις:

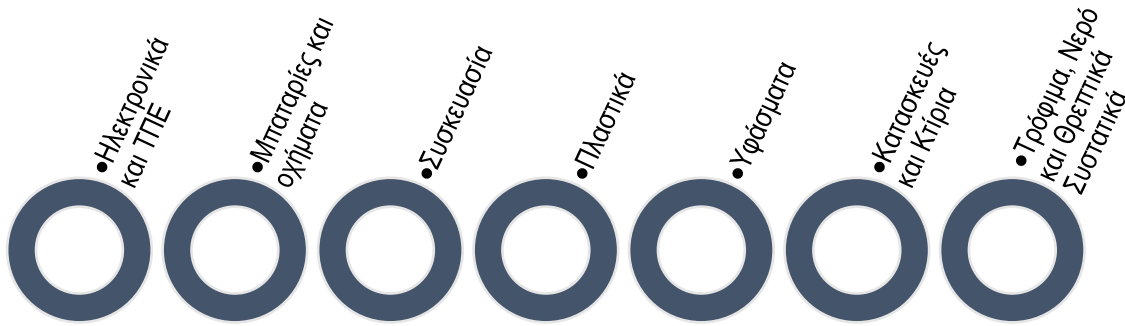
- Αξιολόγηση όλων των επιλογών για περαιτέρω προώθηση της κυκλικότητας σε βιομηχανικές διαδικασίες στο πλαίσιο της αναθεώρησης της Οδηγίας για τις Βιομηχανικές Εκπομπές, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης πρακτικών κυκλικής οικονομίας σε επερχόμενα έγγραφα αναφοράς των Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών.
- Διευκόλυνση της βιομηχανικής συμβίωσης με την ανάπτυξη ενός συστήματος αναφοράς και πιστοποίησης που καθοδηγείται από τη βιομηχανία και επιτρέποντας την εφαρμογή της βιομηχανικής συμβίωσης.
- Στήριξη του βιώσιμου και κυκλικού τομέα που βασίζεται σε προϊόντα βιολογικής προέλευσης μέσω της εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης για τη Βιο-οικονομία.
- Προώθηση της χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών για την παρακολούθηση, τον εντοπισμό και τη χαρτογράφηση πόρων.
- Προώθηση της υιοθέτησης πράσινων τεχνολογιών μέσω ενός συστήματος σταθερής επαλήθευσης με την καταχώριση του συστήματος επαλήθευσης Περιβαλλοντικής Τεχνολογίας της ΕΕ ως σήματος πιστοποίησης της ΕΕ.

Με την επίτευξη των παραπάνω δράσεων, η νέα Στρατηγική για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις θα καταφέρει να προωθήσει την κυκλική βιομηχανική συνεργασία μεταξύ των ΜΜΕ, έχοντας θέσει ως βάση την εκπαίδευση-κατάρτιση, τη συμβουλευτική στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δίκτυο Επιχειρήσεων (Enterprise Europe Network) σχετικά με τη συνεργασία συμπλεγμάτων καθώς και τη μεταφορά γνώσεων μέσω του Ευρωπαϊκού Κέντρου Γνώσης Αποδοτικότητας Πόρων (European Resource Efficiency Knowledge Centre).

Όσον αφορά τις κύριες αλυσίδες αξίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θέσει μια πρόκληση βιωσιμότητας που για να επιτευχθεί, απαιτεί επιτακτικές, ολοκληρωμένες καθώς και συντονισμένες δράσεις, οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πλαισίου πολιτικής για βιώσιμα προϊόντα.

Πιο συγκεκριμένα, οι δράσεις αυτές προβλέπεται να συμβάλουν στην επιτακτική ανάγκη που έχει προκύψει για το κλίμα καθώς και στην τροφοδότηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Βιομηχανία, την επικείμενη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, τη στρατηγική που ονομάζεται «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», τη στρατηγική για τα Δάση κ.λπ.

Οι κύριες αλυσίδες αξία είναι οι εξής:

Αναλύοντας την τελευταία βασική αλυσίδα αξίας "Τρόφιμα, Νερό και Θρεπτικά Συστατικά", η οποία σχετίζεται άμεσα με το έργο SinCE-AFC, διαπιστώνεται ότι η κυκλική οικονομία μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων που προκύπτουν από την εξαγωγή πόρων και την ανεξέλεγκτη χρήση του περιβάλλοντος. Επιπρόσθετα, έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στην αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του φυσικού κεφαλαίου σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Σύμφωνα με στατιστικές μελέτες, έχει αποδειχθεί ότι το 20% της συνολικής ποσότητας του φαγητού που παράγεται στην Ευρώπη, είτε αχρηστεύεται είτε χάνεται, παρόλο που η τροφική αλυσίδα αξίας προκαλεί σημαντικές πιέσεις, και στους πόρους αλλά και γενικότερα στο περιβάλλον.

Συνεπώς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θέσει ως στόχο:

Τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των ανανεώσιμων βιολογικών υλικών.

- Αυτός θα επιτευχθεί μεταξύ άλλων με δράσεις οι οποίες ακολουθούν τη Στρατηγική αλλά και το Σχέδιο Δράσης της Βιο-οικονομίας. Η Επιτροπή, επίσης, σε κοινή γραμμή με τους Στόχους Αειφόρου Ανάπτυξης και στο πλαίσιο της αναθεώρησης της Οδηγίας 2008/98 / ΕΚ38, θα προτείνει ένα στόχο που σχετίζεται άμεσα με τη μείωση των απορριμμάτων των τροφίμων. Αυτός θα αποτελέσει την κύρια δράση στο πλαίσιο της επικείμενης Στρατηγικής της ΕΕ με τίτλο «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», η οποία προβλέπεται να ασχοληθεί διεξοδικά με την αλυσίδα αξίας τροφίμων.
- Επιπρόσθετα, η Επιτροπή αναζητούσε έναν τρόπο για την αξιοποίηση των:
 - Συσκευασιών μιας χρήσης,
 - Επιτραπέζιων σκευών,
 - Μαχαιρικών ειδών

και την αντικατάστασή τους από επαναχρησιμοποιούμενα προϊόντα στις υπηρεσίες τροφίμων.

- Ο Νέος Κανονισμός Επαναχρησιμοποίησης των Υδάτων, θα προτρέψει τους ενδιαφερόμενους να αξιοποιούν τις κυκλικές προσεγγίσεις με σκοπό την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων στον τομέα της γεωργίας.
- Επιπρόσθετα, η Επιτροπή σκοπεύει να αναπτύξει ένα Ολοκληρωμένο Σχέδιο Διαχείρισης Θρεπτικών Συστατικών. Αυτή η ενέργεια θα πραγματοποιηθεί για να υπάρξει διασφάλιση μιας πιο βιώσιμης εφαρμογής θρεπτικών συστατικών σε συνδυασμό με την τόνωση των αγορών και την επανάκτηση θρεπτικών ουσιών.
- Τέλος, η Επιτροπή έχει ορίσει ως ένα ακόμα πεδίο εφαρμογής την αναθεώρηση των Οδηγιών που έχουν υλοποιηθεί για την επεξεργασία των λυμάτων και της λυματολάσσης. Επιπλέον, θα πραγματοποιηθεί αξιολόγηση των φυτικών μέσων που αφορούν την απομάκρυνση των θρεπτικών συστατικών, όπως για παράδειγμα τα φύκια.

3.2 Εθνικό Πλαίσιο

3.2.1 Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ)

Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ) εγκρίθηκε το 2008 με την υπ' αριθμ. 6876/4871/126-2008 απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 128Α/3-7-2008) και επέχει πλέον (μετά την ψήφιση του Ν. 4447/2016 «Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις») θέση Εθνικής Χωρικής Στρατηγικής.

Αν και σε σχέση με τη χωρική διάρθρωση των στρατηγικής σημασίας τομέων της αγροδιατροφής, της ενίσχυσης των ΜΜΕ όπως και την έννοια της Τεχνολογίας της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, δεν είχαν αναπτυχθεί στο ΓΠΧΣΑΑ συγκεκριμένες κατευθύνσεις, παρακάτω παρουσιάζονται οι κατευθύνσεις που έχουν δοθεί σχετικά με τη γεωργία, την καινοτομία, την τεχνολογική ανάπτυξη, τις επιχειρήσεις κ.λπ.

Αρχικά, στο πλαίσιο της Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης της χώρας, αναφέρεται ότι:

- Οι αλλαγές στη διάρθρωση της οικονομίας συνεχίζονται, με την περαιτέρω μείωση της συμβολής της γεωργίας στο ΑΕΠ και στην απασχόληση. Η μείωση αυτή μπορεί να ερμηνευθεί, πάντως, ως ένδειξη ανάπτυξης του συνόλου της οικονομίας παρά ως αδυναμία του πρωτογενούς τομέα, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τη σημαντική συμβολή της γεωργίας στην περιφερειακή ανάπτυξη. Υπογραμμίζεται εξάλλου ότι η γεωργία συμβάλλει καθοριστικά, ως κύρια ή δευτερεύουσα πηγή, στο εισόδημα σημαντικού αριθμού νοικοκυριών της χώρας.
- Η γεωργία αποτελεί δραστηριότητα η οποία συμβάλλει στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών (θέσεις εργασίας), στην παραγωγή ασφαλών γεωργικών προϊόντων και τροφίμων και στη διατήρηση της φυσιογνωμίας της υπαίθρου και του κοινωνικού ιστού. Παράλληλα, συντελεί στη δημιουργία ποικίλων ημιφυσικών οικοτόπων και τοπίων τα οποία, πέραν της αισθητικής αξίας, συνιστούν ενδιαιτήματα για την πλούσια πανίδα και χλωρίδα της χώρας μας. Όμως, η αλόγιστη χρήση λιπασμάτων και παρασιτοκτόνων, καθώς και οι αδόκιμες πρακτικές άρδευσης και, ενίοτε, η ακατάλληλη χρήση της γεωργικής γης, τραυματίζουν την περιβαλλοντική κληρονομιά και υποβαθμίζουν τη βιοποικιλότητα.
- Το μεγαλύτερο μέρος της γεωργικής παραγωγής της χώρας παράγεται στις, περιορισμένες έκτασης, πεδινές, γόνιμες και αρδευόμενες περιοχές, όπου ασκείται εντατική γεωργική δραστηριότητα. Η δραστηριότητα αυτή χαρακτηρίζεται από αυξημένες εισροές και υψηλή κατά κανόνα παραγωγικότητα, αν και συχνά προκαλεί δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον λόγω της εντατικής χρήσης των φυσικών πόρων, ιδιαίτερα στον περιαστικό χώρο. Αντίστοιχα, ένα σημαντικό μέρος των κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων ασκείται στις ημιορεινές, ορεινές, μειονεκτικές και νησιωτικές περιοχές της χώρας, κυρίως με τις εκτροφές αιγοπροβατοτροφίας και με ένα μικρότερο αριθμό εκτροφών βοοτροφίας. Ωστόσο, η αδυναμία οργανικής σύνδεσης των εκτροφών αυτών με τους βοσκοτόπους, καθώς και οι ελλείψεις σε υποδομές πρόσβασης, υδροδότησης και ηλεκτροδότησης, συνιστούν ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του κλάδου.
- Εκτιμάται ότι, στο μέλλον, η αλλαγή του τρόπου χορήγησης των ενισχύσεων θα οδηγήσει σε μία ανταγωνιστική γεωργία προσανατολισμένη περισσότερο στην αγορά, ενώ θα εγκαταλειφθούν κλάδοι παραγωγής τα οικονομικά αποτελέσματα των οποίων στηρίζονταν κυρίως στην οικονομική ενίσχυση.

Ως προς τη χωρική διάρθρωση, εξειδίκευση και συμπληρωματικότητα του αγροτικού τομέα και της σχέσης του με το περιβάλλον:

- Βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη του αγροτικού τομέα και διασφάλιση της οικολογικής και πολιτιστικής σημασίας των περιοχών της υπαίθρου, με το συνδυασμό παραδοσιακών και σύγχρονων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και προτύπων, την προώθηση συμβατών προς το περιβάλλον και το τοπικό ορίων ανάπτυξης και την αξιοποίηση των ενδογενών συγκριτικών πλεονεκτημάτων σε μία σειρά προϊόντων και μεθόδων παραγωγής.
- Δημιουργία ενός βιώσιμου και ανταγωνιστικού συστήματος γεωργίας και διατροφικών προϊόντων με σαφή προσανατολισμό προς την αγορά, το οποίο θα αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην παραγωγή προϊόντων διατροφικής ποιότητας και ασφάλειας, θα είναι ικανό να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των καταναλωτών, θα αναπτύσσεται κατά τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον και θα συμβάλλει στην ανάπτυξη της υπαίθρου με σκοπό τη διατήρηση του αγροτικού πληθυσμού και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, αλλά και την ανάδειξη ενός μεγάλου φάσματος οικονομικών δραστηριοτήτων σε αγροτικές μειονεκτικές, ορεινές και νησιωτικές περιοχές.
- Διατήρηση της γεωργίας και της εντατικής κτηνοτροφίας, με παράλληλη προστασία της γεωργικής γης, ιδιαίτερα στις γόνιμες πεδινές περιοχές.

Όσον αφορά την ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής και της ανταγωνιστικότητας στο πλαίσιο της διαμόρφωσης ενός χωρικού προτύπου ανάπτυξης και των αρχών της αειφορίας, επιδιώκεται:

- Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, κυρίως εξωστρεφούς, αποβλέπει στην παραγωγή αγαθών, ιδίως ποιοτικών, με την αξιοποίηση της έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας.
- Ενθαρρύνεται, υπό το πρίσμα της διεθνούς και ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας, η ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ πόλεων, τόσο σε εθνική όσο και σε ευρωπαϊκή κλίμακα, στους τομείς της κοινωνίας της γνώσης, της ποιότητας και της τεχνολογίας. Παράλληλα, προωθείται η ανάπτυξη συνεργειών αφ' ενός μεταξύ των περιφερειακών οικονομιών και αφ' ετέρου μεταξύ των νέων τεχνολογιών ιδιαίτερα της πληροφορικής και των δραστηριοτήτων αιχμής και καινοτομίας.
- Για την ενίσχυση της δυναμικής του πλέγματος αυτού και την εξασφάλιση της χωρικής συνοχής με την ισόρροπη, κατά το δυνατό, διάχυση της ανάπτυξης στο σύνολο της επικράτειας, δίδεται έμφαση στη συμπληρωματικότητα των ρόλων των πόλεων, στην εξειδίκευση των περιφερειακών και τοπικών συστημάτων ανάπτυξης, στην ενίσχυση των δικτύων τεχνολογίας έρευνας και τεχνολογίας, καθώς και του ανθρώπινου δυναμικού.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας με την ανάπτυξη τεχνολογιών αιχμής στους τομείς της πληροφορικής, των επικοινωνιών και της καινοτομίας.

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι γενικές κατευθύνσεις που δίνονται για τις επικοινωνίες:

- Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στη δυνατότητα ευχερούς και ισότιμης πρόσβασης στις υποδομές επικοινωνίας και πληροφορικής και, επομένως, πρόσβασης στη γνώση. Απαιτείται επομένως η ταχύρρυθμη βελτίωση και επέκταση των σχετικών υποδομών με στόχους:
 - (α) την εξασφάλιση ευχερούς ψηφιακής διασύνδεσης σε όλα τα σημεία της χώρας και ιδιαίτερα στην ύπαιθρο,
 - (β) τον εκσυγχρονισμό των υποδομών για τη δυνατότητα μεγαλύτερης διασποράς επιχειρήσεων και
- Οι υποδομές επικοινωνίας και πληροφορικής που θα χρησιμοποιηθούν πρέπει να βασίζονται στην πλέον σύγχρονη και καινοτόμο τεχνολογία, ενώ πρέπει να προβλεφθεί και διαδικασία συνεχούς εκσυγχρονισμού τους.
- Ριζική βελτίωση της πρόσβασης προς υπηρεσίες και εξυπηρετήσεις που κατ' ανάγκη διατίθενται μόνο σε μεγαλύτερα αστικά κέντρα μέσω: (α) καλύτερης και οικονομικότερης (ή και επιδοτούμενης στο νησιωτικό χώρο) συγκοινωνίας και (β) χρήσης νέων τεχνολογιών (όπως τηλεϊατρικής, τηλεεκπαίδευσης και λοιπών υπηρεσιών διαδικτύου).

3.2.2 Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Έρευνα και Καινοτομία (Ε.Σ.Π.Ε.Κ)

Η επιχειρησιακή διάρθρωση του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου για την Έρευνα και Καινοτομία περιλαμβάνει τομείς προτεραιότητας, που σχετίζονται με διαφορετικές θεματικές ενότητες, και έχουν συγκεκριμένες κατευθύνσεις ανάπτυξης και συγκεκριμένα έργα και δράσεις. Κεντρικό ζητούμενο για το Ε.Σ.Π.Ε.Κ είναι η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων που θα απελευθερώσει τη δημιουργικότητα και το δυναμισμό των ελληνικών επιχειρήσεων και του ερευνητικού ιστού της χώρας. Η στρατηγική παρέμβασής του, δομείται γύρω από τρεις Πυλώνες, κάθε ένας από τους οποίους στοχεύει στην αντιμετώπιση μιας ή περισσότερων διαρθρωτικών προκλήσεων

Ως συναφής με το πλαίσιο του έργου SinCE-AFC αναγνωρίζεται ο Πυλώνας 1: Έξυπνη ανάπτυξη, βασισμένη στην γνώση και την εξειδίκευση, όπου στους προτεινόμενους τομείς προτεραιότητας του εν λόγω Πυλώνα περιλαμβάνεται η Αγροδιατροφή. Όπως αναφέρεται, η Ελλάδα πάντα βάσιζε σε μεγάλο βαθμό την οικονομία της και την ευημερία των κατοίκων της στην αγροτική παραγωγή και πάνω σε αυτή οικοδομήθηκε διαχρονικά το εμπόριο και η μεταποίηση.

Η στρατηγική στον τομέα της αγροδιατροφής, στοχεύει στη μετατροπή των διαρθρωτικών αδυναμιών του τομέα σε ισχυρά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα μέσα από την ανάπτυξη της έρευνας και της καινοτομίας. Ο κατακερματισμός και το μικρό μέγεθος της παραγωγής (της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και των τροφίμων) δεν επιτρέπουν την αξιοποίηση οικονομικών κλίμακας και την είσοδο των ελληνικών προϊόντων αγροδιατροφής στις μαζικές αγορές, όπου ο ανταγωνισμός βασίζεται κυρίως στο χαμηλό κόστος παραγωγής. Αντίθετα, στόχος είναι η είσοδος σε εξειδικευμένες, υψηλής τιμής, αγορές νωπών και μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, ακολουθώντας μια στρατηγική διαφοροποίησης με βάση την ανώτερη ποιότητα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των προϊόντων, όπως η γεύση και το άρωμα, η θρεπτική τους αξία και η συμβολή τους σε έναν υγιή τρόπο ζωής, καθώς και η σύνδεσή τους με την τοπική ιστορία και τον πολιτισμό.

Ένας ακόμα Τομέας Προτεραιότητας είναι ο «Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών (ΤΠΕ)». Οι τεχνολογίες της πληροφορικής και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελούν ισχυρό μοχλό για την οικονομική ανάπτυξη, την καινοτομία και την αύξηση της παραγωγικότητας. Ορισμένες μάλιστα τεχνολογίες όπως, mobile internet, cloud computing, internet of things, εκτιμάται ότι θα επηρεάσουν σημαντικά τον κόσμο μέχρι το 2025. Παράλληλα, οι ΤΠΕ μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση σημαντικών κοινωνικών προκλήσεων στον τομέα της υγείας, της ενέργειας, των μεταφορών κλπ.

Οι επιχειρήσεις του κλάδου εμφανίζονται αρκετές δυναμικές, παρά την συνεχιζόμενη ύφεση που πλήττει την οικονομία. Ορισμένες μάλιστα έχουν παρουσία σε διεθνείς αγορές σε τομείς όπως το mobile internet, καταφέροντας να αντισταθμίσουν τις συνέπειες της παρατεταμένης αυτής ύφεσης. Ενθαρρυντικό επίσης είναι το γεγονός της εμφάνισης νέων επιχειρηματικών εγχειρημάτων, με την μορφή των start-ups και new ventures. Παράλληλα, ο ρυθμός αύξησης της ευρυζωνικότητας στην χώρα είναι υψηλότερος από το μέσο ρυθμό αύξησης που παρατηρείται στην ΕΕ με ταυτόχρονη μεγάλη αύξηση των συνδέσεων κινητής τηλεφωνίας τελευταίας γενιάς, με αποτέλεσμα να είναι ευκολότερη η προσφορά υπηρεσιών από τις επιχειρήσεις του τομέα προς τους πελάτες τους.

3.2.3 Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020

Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 αποτελεί το κύριο εργαλείο άσκησης αγροτικής πολιτικής για την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα παραγωγής και της υπαίθρου, αφού αποτελείται από μια σειρά μέτρων τα οποία στοχεύουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας, τη διασφάλιση της αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και την επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης και της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης.

Στα πλαίσια του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 αναμένεται να διατεθούν 5.880.192.246 ευρώ των οποίων 4.718.291.793 ευρώ είναι η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 1.161.900.453 ευρώ η Εθνική συμμετοχή.

Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε διάφορες κατηγορίες δικαιούχων όπως γεωργοί, ομάδες παραγωγών, επιχειρήσεις, αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, συνεργασίες, κεντρική διοίκηση και άλλους φορείς.

Το όραμα για την αγροτική ανάπτυξη, συνοψίζεται ως η «Ολοκληρωμένη ανάπτυξη και βιώσιμη ανταγωνιστικότητα του αγροτικού χώρου». Η εθνική στρατηγική διαρθρώνεται γύρω από τρεις αλληλένδετους και συμπληρωματικούς στόχους, που προσβλέπουν στην άμβλυνση των επιπτώσεων της μακροχρόνιας ύφεσης, λόγω της υφιστάμενης οικονομικής κρίσης και την επίτευξη των γενικότερων δεσμεύσεων, που έχει αναλάβει η χώρα για την δημοσιονομική εξυγίανση και την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης, ως ακολούθως:

❖ ΣΤ1: Δημιουργία ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγρο-διατροφικού συστήματος

❖ ΣΤ2: Προαγωγή της αειφορίας του αγρο-διατροφικού συστήματος και των αγροτικών περιοχών

❖ ΣΤ3: Δημιουργία Βιώσιμων & Πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών

Οι στρατηγικοί στόχοι εξειδικεύονται ως ακολούθως:

ΣΤ1: Δημιουργία ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγρο-διατροφικού συστήματος, μέσω της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας, της δημιουργίας ή/και διατήρησης βιώσιμων θέσεων εργασίας στο αγρο-διατροφικό σύστημα και της άμβλυνσης ορισμένων διαρθρωτικών προβλημάτων του.

- ΕΣ1.1: Αύξηση της ανταγωνιστικότητας του αγρο-διατροφικού συστήματος (Γεωργία και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων)
- ΕΣ1.2: Ενίσχυση της αλυσίδας αξίας των αγρο-διατροφικών προϊόντων
- ΕΣ1.3: Αναβάθμιση του ανθρώπινου κεφαλαίου και ενίσχυση της επιχειρηματικής κουλτούρας

Η ερευνητική παραγωγή στον τομέα της αγροδιατροφής παρουσιάζει σημαντική ανάπτυξη, καθώς σύμφωνα με μια μελέτη του Δικτύου Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Πληροφόρησης στον τομέα «Τρόφιμα», οι σχετικές με τα τρόφιμα δημοσιεύσεις παρουσιάζουν διεθνώς αυξητικές τάσεις, με το μερίδιο της Ελλάδας να είναι σχετικά υψηλό (1,64% κατά Μ.Ο. για τη δεκαετία 2001-2010). Κάνοντας μάλιστα αναγωγή ανά 1 εκατ. κατοίκους, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 7η θέση παγκοσμίως ως προς την παραγωγικότητά της σε δημοσιεύσεις.

ΣΤ2: Προαγωγή της αειφορίας του αγρο-διατροφικού συστήματος και των αγροτικών περιοχών, ήτοι ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων, του περιβάλλοντος και του κλίματος στην ύπαιθρο, συμπεριλαμβανόμενης και της αειφόρου ανάπτυξης και διαχείρισης των δασικών συστημάτων. Ο στόχος αυτός εξυπηρετεί και συμβάλλει στην 4η, 5η αλλά και στην εγκάρσια 1^η προτεραιότητα για την αγροτική ανάπτυξη.

- ΕΣ2.1: Προστασία και διαχείριση των φυσικών πόρων και της βιοποικιλότητας στη γεωργία και δασοπονία
- ΕΣ2.2: Μετριασμός και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

ΣΤ3: Δημιουργία Βιώσιμων και Πολυ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών

Η έννοια της Αγροτικής Ανάπτυξης συνδέεται άμεσα με την προώθηση της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, καθώς η αύξηση της προστιθέμενης αξίας τους αφενός συμβάλλει και επηρεάζεται άμεσα από τη βιωσιμότητα του αγρο-διατροφικού συστήματος που εδράζεται εκεί, αφετέρου και κυριότερα, ενσωματώνει την χωρική πολυτομεακή και ολοκληρωμένη προσέγγιση αποσκοπώντας στην εν γένει βελτίωση της ποιότητας ζωής και του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού των περιοχών αυτών, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής σχετικών τοπικών προγραμμάτων Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με την πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD).

Οι αγροτικές περιοχές είναι πολύ-λειτουργικές παρέχοντας α) ποικίλα αγροτικά προϊόντα, τα οποία καταναλώνονται τόσο σε αυτές όσο και στις αστικές περιοχές, β) δημόσια αγαθά όπως τα αγροτικά και δασικά τοπία, τα φυσικά και δασικά οικοσυστήματα, η βιοποικιλότητα στις καλλιεργούμενες εκτάσεις, οι φυσικοί πόροι όπως το νερό και τα εδάφη, κ.λπ., γ) αναψυχή και τουρισμό, δ) χώρους κατοικίας, ε) οικονομικές δραστηριότητες έντασης γνώσεων και εμπειρίας.

- ΕΣ3.1: Παροχή βασικών υπηρεσιών και ποιότητα ζωής στις περιοχές της υπαίθρου
- ΕΣ3.2: Διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης και δημιουργία θέσεων απασχόλησης στις περιοχές της υπαίθρου
- ΕΣ3.3: Ενίσχυση του κοινωνικού ιστού στις αγροτικές περιοχές

3.2.4 Ανάλυση Τομέα Αγροδιατροφής σε επίπεδο χώρας

Η Ελλάδα, λόγω της πλεονεκτικής γεωγραφικής της θέσης, χαρακτηρίζεται από εξαιρετικά ευνοϊκές περιβαλλοντικές και εδαφολογικές συνθήκες, οι οποίες ευνοούν την ανάπτυξη πλούσιας πανίδας και χλωρίδας. Πιο συγκεκριμένα, το κλίμα της θεωρείται ήπιο, η ηλιοφάνειά της είναι αυξημένη κατά τη μεγαλύτερη διάρκεια του χρόνου και τέλος, διαθέτει ευνοϊκό ανάγλυφο εδάφους, το οποίο συμβάλλει στη δημιουργία ποικιλίας μικρο-περιβαλλόντων. Λόγω των πλεονεκτημάτων αυτών, η γεωργία παρείχε διαχρονικά εργασία σε μεγάλο ποσοστό του εργατικού δυναμικού στον ελλαδικό χώρο και αυτό είχε ως αποτέλεσμα την κοινωνική και την περιφερειακή συνοχή.

Ακόμα, η ενσωμάτωση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση είχε ως αποτέλεσμα τον εκσυγχρονισμό της ελληνικής γεωργίας, το οποίο οδήγησε στην εφαρμογή σύγχρονων και καλλιεργητικών και μεταποιητικών τεχνικών. Με τη σωστή αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της Ελλάδας, η ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα, θα μπορούσε να προκαλέσει επιφανή ανάπτυξη στην ελληνική οικονομία.

Η αλυσίδα αξίας της αγρο-διατροφής παίζει καίριο ρόλο για την οικονομία της Ελλάδας. Στην πλειονότητά του ο αγροτικός κλάδος εφοδιάζει τη βιομηχανία που σχετίζεται με τα τρόφιμα ενώ μόνο ένα μικρό ποσοστό των παραγόμενων προϊόντων απευθύνεται άμεσα στους καταναλωτές. Μέσω του χονδρικού εμπορίου, τα είδη διατροφής διατίθενται σε λιανοπωλητές, όπως σε σουπερμάρκετ, εξειδικευμένους λιανοπωλητές τροφίμων, υπαίθριες λαϊκές αγορές κ.λπ. και σε παρόχους υπηρεσιών τροφίμων (εστιατόρια, καφετέριες κ.λπ.) για να καταλήξουν στους τελικούς καταναλωτές. Με αυτόν τον τρόπο, οι καταναλωτές προμηθεύονται από αυτούς την πλειονότητα των τροφίμων και ποτών που χρειάζονται.

Στην Ελλάδα, όσον αφορά την αλυσίδα αξίας ειδών διατροφής, πάνω από 1 εκατομμύριο επιχειρήσεις συνεργάζονται, διαθέτοντας έτσι εργασία σε περισσότερους από 2 εκατομμύρια ανθρώπους και ως αποτέλεσμα, δημιουργείται συνολικά ιδιαίτερα υψηλή προστιθέμενη αξία. Σύμφωνα με την κατανομή της προστιθέμενης αξίας κατά μήκος της αγροδιατροφικής αλυσίδας, το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι σε κάθε 1€ αξίας προϊόντος της πρωτογενούς παραγωγής, ο τομέας της μεταποίησης τροφίμων-ποτών προσθέτει προϊόν αξίας 0,4€ στην Ελλάδα. Παρ' όλα αυτά, σε άλλες χώρες το ποσό αυτό ανέρχεται σε 1,5€, γεγονός που καθιστά υπολειπόμενη τη προστιθέμενη αξία των γεωργικών προϊόντων έναντι αυτής των βασικών ανταγωνιστών μας.

Σύμφωνα με πρόσφατα στατιστικά στοιχεία στον Αγροδιατροφικό Τομέα για την Ελλάδα, τα οποία αποτυπώνονται στο υπό διαμόρφωση κείμενο της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης Έρευνας και Καινοτομίας της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027, από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Ανάπτυξης, η γεωργική παραγωγή, η κτηνοτροφία και η μεταποίηση τροφίμων διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στο ΑΕΠ της Ελλάδας, η συμβολή των οποίων αθροιστικά το 2019 ανερχόταν στο 7%. Πιο συγκεκριμένα, η αγροτική παραγωγή και η κτηνοτροφία συνεισφέρουν στη δημιουργία ΑΕΠ με ποσό του ύψους 5,3 δις. ευρώ. Παράλληλα, η μεταποίηση τροφίμων δημιουργεί ΑΕΠ 5,6 δις. ευρώ. Συγκριτικά με τον αντίστοιχο μέσο όρο που κατέχει η ΕΕ-27, το ποσοστό της Ελλάδας είναι σημαντικά υψηλότερα.

Ο κλάδος της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο για την οικονομία της Ελλάδας και αν αξιοποιηθεί με τον κατάλληλο τρόπο, ενδέχεται να υπάρξει ακόμα μεγαλύτερη συνεισφορά στην ανάκαμψη της. Οι εξαγωγές, και κυρίως των προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, αποτελούν τη μεγαλύτερη ευκαιρία ενίσχυσης του κλάδου αυτού. Την περίοδο της οικονομικής κρίσης, είχε παρατηρηθεί μια συνειδητή προτίμηση των καταναλωτών σε εγχώρια προϊόντα, ωστόσο το μέγεθος της εγχώριας αγοράς αγροδιατροφικών προϊόντων συνεχίζει να είναι περιορισμένο. Σύμφωνα με στατιστικές μελέτες, χάρη στην πλεονεκτική γεωγραφική θέση της Ελλάδας, η οποία διευκολύνει τις ξένες αγορές, το 2018 οι καταγεγραμμένες εξαγωγές της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών συνεισέφεραν σε ποσοστό 16,2% στις ελληνικές εξαγωγές ενώ συγκριτικά με το 2017, παρατηρήθηκε μια αύξηση της τάξης του 1,7%. Οι εξαγωγές εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2018 αντιστοιχούν σε 78% του συνόλου, ενώ εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης μόλις σε 22%. Οι κυριότερες χώρες στις οποίες πραγματοποιούνται οι εξαγωγές είναι οι: Γερμανία, Ιταλία, Ην. Βασίλειο, ΗΠΑ, Κύπρος, Βουλγαρία, Ολλανδία, Ρουμανία, Ισπανία, Γαλλία. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι λόγω κάποιων εξελίξεων που έλαβαν χώρα με τη Ρωσία, επηρεάστηκε αρνητικά το μέγεθος και η αξία των εξαγωγών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ακόμα, υπάρχουν ορισμένες ελλείψεις στον τομέα, οι οποίες δυσχεραίνουν τη διαδικασία, συνεπώς μειώνουν και το κέρδος. Πιο συγκεκριμένα, οι διάφορες κρίσιμες υποδομές, όπως διαμετακόμισης, κεντρικών αγορών, υπηρεσιών ψυχρής μεταφοράς και αποθήκευσης, κ.λπ. καθώς και η τυποποιητική ικανότητα προϊόντων, συνεχίζει να μην βελτιώνεται. Υπολογίζεται πως αν υπήρχε κάποια ανάπτυξη σ' αυτόν τον τομέα, η μείωση του κόστους των πρώτων υλών και των τελικών προϊόντων θα άλλαζε δραματικά. Ακόμα, παρατηρείται περιορισμένη αξιοποίηση όσον αφορά τις διασυνδέσεις μεταξύ της αγροδιατροφής και άλλων αλυσίδων, όπως τουρισμός, καλλυντικά, φάρμακα, χημική βιομηχανία. Αυτή η συνεργασία θα μπορούσε να αποδειχθεί κερδοφόρα καθώς και να παίξει ρόλο στη διεύρυνση του κλάδου, παρόλα αυτά προς το παρόν δεν έχουν προχωρήσει σχετικές διαδικασίες.

Αναφορικά με τις λαϊκές τοπικές αγορές, αποτελούν τις σημαντικότερες βραχείες αλυσίδες εμπορίας στον ελλαδικό χώρο. Σ' αυτές ανήκουν και οι συμβατικές αλλά και οι βιολογικές. Επίσης, οι διάφορες μεμονωμένες ενέργειες παραγωγών όπως και οι συνεταιριστικές ενώσεις που πραγματοποιείται απευθείας πώληση στους καταναλωτές, βρίσκονται σε κίνδυνο λόγω της έλλειψης αυστηρού και συστηματικού ελέγχου σ' αυτές.

Στην παρούσα φάση, οι τομείς στους οποίους έχουν δημιουργηθεί οργανώσεις παραγωγών είναι των οπωροκηπευτικών, των αμπελο-οινικών προϊόντων, του ελαιόλαδου και επιτραπέζιων ελιών, του γάλακτος και των γαλακτοκομικών

προϊόντων. Παρ' όλα αυτά, ο βαθμός οργάνωσής των σχετιζόμενων παραγωγών στους 4 τομείς στους οποίους υπάρχει το σχετικό θεσμικό πλαίσιο, θεωρείται ελλιπής, σύμφωνα με τα στοιχεία σε αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ.

Ωστόσο, σύμφωνα με την Εθνική και τις 13 Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης, υπάρχει ένας αναξιοποίητος πλούτος που θα μπορούσε να προκύψει με τη σύνδεση της αγροδιατροφής και άλλων αλυσίδων, όπως ο τουρισμός, τα καλλυντικά, τα φάρμακα, η χημική βιομηχανία και να επιφέρει πολλαπλά οφέλη. Ακόμα, έχουν γίνει κάποια πρώτα βήματα σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, τα οποία είχαν θετικό αντίκτυπο και αφορούν τη συσχέτιση της μαγειρικής ελληνικής παράδοσης με τον τουρισμό και, όπως είναι επακόλουθο, την προώθηση των τοπικών προϊόντων.

Η Ελλάδα χαρακτηρίζεται από ισχυρές περιφερειακές ανισότητες και χαμηλή ζήτηση υπηρεσιών Έρευνας και Καινοτομίας σύμφωνα με στατιστικές που πραγματοποιούνται για τις επιδόσεις που έχει η χώρα σχετικά με την ενσωμάτωση της καινοτομίας. Επίσης, τα επίπεδα επένδυσης στην έρευνα είναι πολύ περιορισμένα, ειδικά αν συγκριθούν με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι παρόλο που υπάρχει υψηλή διαθεσιμότητα ερευνητικού δυναμικού στη χώρα, δυστυχώς μόνο ένα μικρό ποσοστό αυτών μπορεί να αξιοποιηθεί και να ενσωματωθεί στον κλάδο της καινοτομίας.

Επιπρόσθετα, το ελληνικό αγροτικό επιχειρηματικό περιβάλλον έχει να αντιμετωπίσει ορισμένα προβλήματα μεγάλης σημασίας και διαρθρωτικής φύσης, όπως είναι η απουσία μιας ομάδας επιχειρήσεων ενός ικανοποιητικού μεγέθους, οι οποίες να έχουν τα εφόδια να επενδύσουν σε τομείς όπως η καινοτομία, η έρευνα, η τεχνολογία και να σχετίζονται με την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας, όπως επίσης και για επιχειρήσεις που θεωρούνται πολύ μικρού μεγέθους.

Σύμφωνα με έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί από την ΓΓΕΤ το 2014 και αφορούσαν το θέμα της δικτύωσης, οι επιχειρήσεις που ασχολούνται με τον κλάδο των τροφίμων δημιουργούν και εξελίσσουν δυναμικές συνεργατικές ενέργειες που χαρακτηρίζονται από ποικιλομορφία. Σ' αυτές, εμπλέκονται πολλές ομάδες από τον ακαδημαϊκό και ερευνητικό χώρο της Ελλάδας και του εξωτερικού. Παρ' όλα αυτά, δεν διαπιστώνεται κάτι παρόμοιο στον τομέα των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Ωστόσο, οι περιορισμένοι διαθέσιμοι πόροι δεν αποτελούν το μόνο πρόβλημα σχετικά με την προώθηση της Έρευνας Καινοτομίας και Τεχνολογίας. Υπάρχει, επίσης, σοβαρό ζήτημα με την απουσία διασύνδεσης των αναγκών του τομέα με την παραγόμενη έρευνα που πραγματοποιείται από ερευνητικά Ινστιτούτα και τους λοιπούς φορείς.

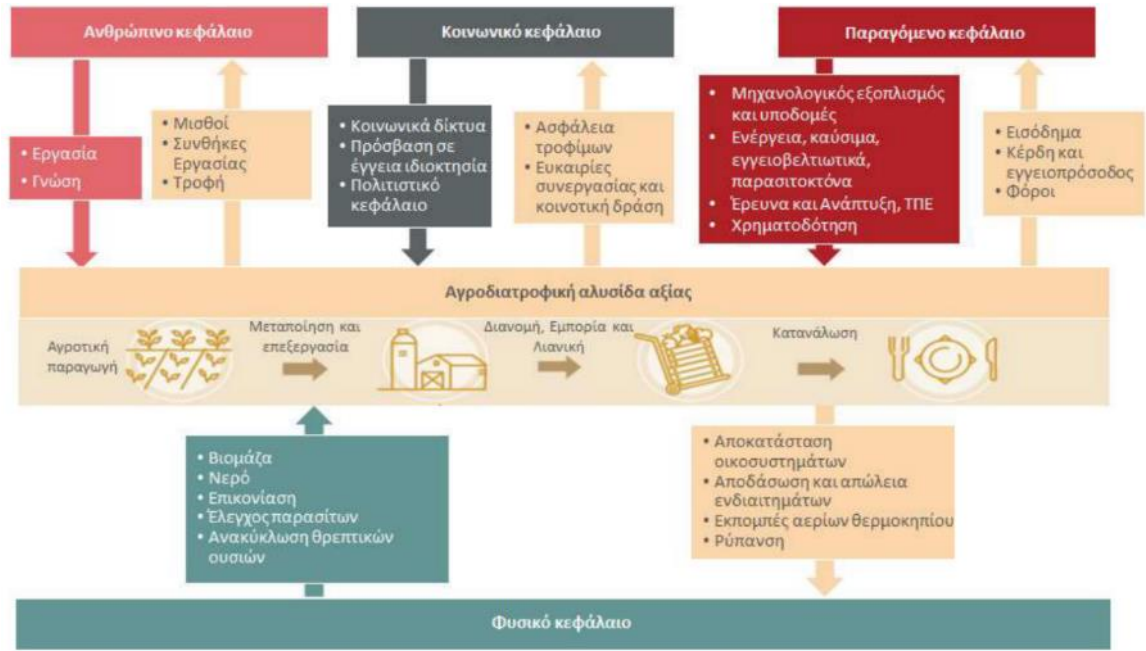
Οι δράσεις που πραγματοποιούνται για την καινοτομία και τη μεταφορά γνώσης, όπως ορίζουν τα Σχέδια Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, επικεντρώνονται στον πυρήνα της αγροτικής παραγωγής αλλά και στη σχέση αγροτικής παραγωγής-περιβάλλοντος και αγροτικής παραγωγής-κλιματικής αλλαγής. Η λεπτομερής καταγραφή των αναγκών σχετικά με τις δράσεις καινοτομίας και μεταφοράς της γνώσης στον αγρο-διατροφικό τομέα είναι διαθέσιμες στις "Περιφερειακές και κλαδικές περιοχές εστίασης για την καινοτομία και τη μεταφορά γνώσης στην αγροτική ανάπτυξη".

Επιπρόσθετα, όσον αφορά την αγροδιατροφική αλυσίδα αξίας, είναι εμφανές ότι είναι ιδιαίτερα σύνθετη και αλληλοεπηρεάζεται με πολλές ακόμα αλυσίδες αξίας. Πιο συγκεκριμένα, η αγροδιατροφική αλυσίδα αξίας έχει ως εξής:

- Ξεκινάει από την Αγροτική Παραγωγή,
- Ακολουθεί η Μεταποίηση και η Επεξεργασία,
- Συνεχίζει με τη Διανομή, Εμπορία και Λιανική και
- Ολοκληρώνεται με την Κατανάλωση.

Ταυτόχρονα, όπως παρουσιάζεται και στην εικόνα, υπάρχει ένας αριθμός εξαρτήσεων μέχρι το τελικό στάδιο.

Εικόνα 1: Αλυσίδα αξίας από την αγροτική παραγωγή έως την κατανάλωση.

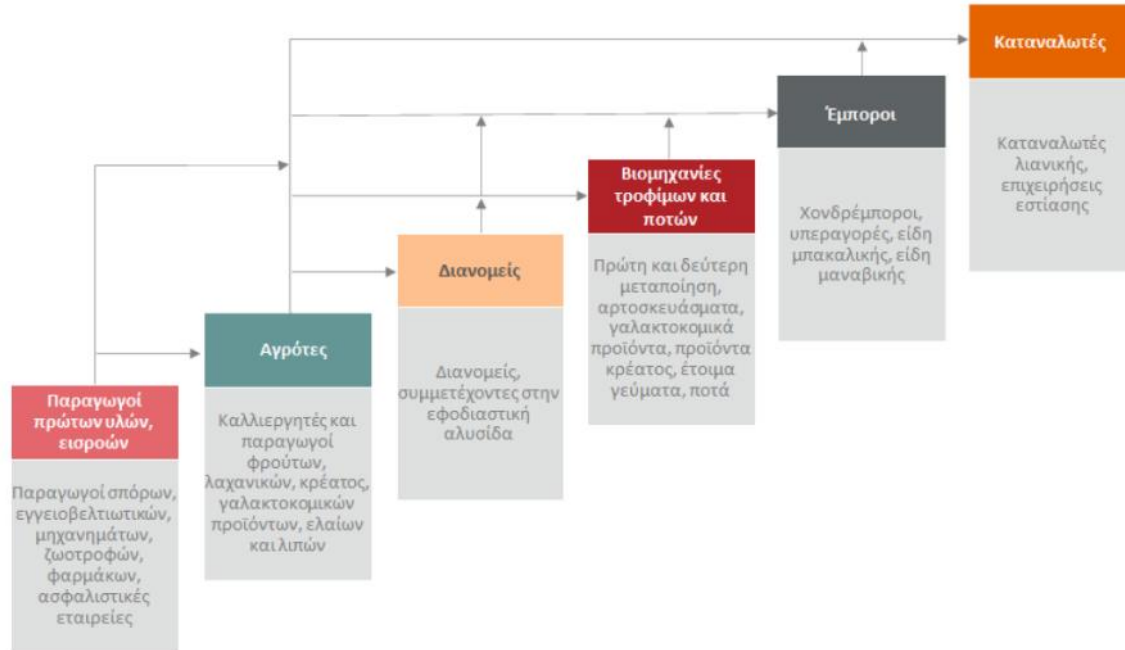
Πηγή: υπό διαμόρφωση Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης Έρευνας και Καινοτομίας της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027, Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας.

Ακόμα, για να ολοκληρωθεί η διαδικασία της αγροδιατροφικής αλυσίδας αξίας, υπάρχει συμμετοχή πολλών εμπλεκόμενων με διαφορετικούς και απαραίτητους ρόλους για την επίτευξή της. Μεταξύ τους υπάρχουν συνεχείς αλληλεπιδράσεις μέχρι να ολοκληρωθεί το σύνολο ενεργειών και να φτάσει στο τελικό στάδιο της κατανάλωσης. Πιο συγκεκριμένα, οι εμπλεκόμενοι είναι οι:

- παραγωγοί πρώτων υλών,
- γεωργοί,
- βιομηχανίες τροφίμων και ποτών,
- διανομείς έμποροι κ.λπ.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι κύριοι εμπλεκόμενοι:

Εικόνα 2: Εμπλεκόμενοι στην αλυσίδα αξίας της αγροδιατροφής.

Πηγή: υπό διαμόρφωση Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης Έρευνας και Καινοτομίας της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027, Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας.

3.2.5 Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία

Με την υιοθέτηση της «Εθνικής Στρατηγικής για την Κυκλική Οικονομία»:

- Γίνεται επίσημη εισαγωγή της έννοιας στον εθνικό δημόσιο διάλογο,
- Θέτονται ολοκληρωμένοι μακροπρόθεσμοι στόχοι,
- Θέτονται προϋποθέσεις για την προώθηση και εφαρμογή της Κυκλικής Οικονομίας,
- Δημιουργούνται σταθερές δομές και λειτουργίες στην δημόσια διοίκηση.

Οι Στρατηγικοί Πυλώνες της Εθνικής Στρατηγικής Κυκλικής Οικονομίας που επικεντρώνονται στον αναπτυξιακό σχηματισμό είναι οι εξής:

1. Βιώσιμη Διαχείριση Πόρων, με κύριους στόχους την αύξηση της αποτελεσματικότητάς τους, την αποκατάσταση αλυσίδων αξίας, την ορθολογική διαχείριση αποβλήτων, τη επαναχρησιμοποίηση κτιρίων και την επαναχρησιμοποίηση νερού ή της συλλογής βροχής και πηγών.

2. Ενίσχυση της κυκλικής επιχειρηματικότητας, ενθαρρύνοντας την ιδέα του οικολογικού σχεδιασμού, της παραγωγής μακροχρόνιων προϊόντων, της επισκευής, της ανακαίνισης, της επαναχρησιμοποίησης, της αποκατάστασης, της προώθησης της βιομηχανικής συμβίωσης (συμπλέγματα, πάρκα καινοτομίας, θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων, πλατφόρμες γνώσης-πληροφοριών), προώθηση καινοτόμων μοντέλων επιχειρηματικότητας (π.χ. ανταλλαγή οικονομίας), υποστήριξη για τη οργανική οικονομία, προώθηση πράσινων και κυκλικών δημόσιων συμβάσεων, υποστήριξη για τη χρήση δευτερογενών υλικών.

3. Κυκλική κατανάλωση, με πλήρη ενημέρωση των πολιτών σχετικά με την εκμετάλλευση του οικολογικού σήματος και άλλα κίνητρα, τη βιώσιμη κατανάλωση τροφίμων (αποτροπή απόρριψης, αστική καλλιέργεια), την πρόληψη της υπερβολικής χρήσης πόρων (τρόφιμα-ποτά, ρούχα, συσκευασίες, ΗΗΕ), πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων μέσω της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, επισκευή, έλεγχος του λιανικού ηλεκτρονικού εμπορίου και προώθηση υπηρεσιών χρήσης αντί της προμήθειας προϊόντων.

Αξίζει να αναφερθεί εδώ ότι μέσα σ' αυτούς τους τρεις στρατηγικούς στόχους, είναι ενσωματωμένοι οι μακροπρόθεσμοι στόχοι που έχουν τεθεί για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξη 2030 των Ηνωμένων Εθνών και πιο συγκεκριμένα του Στόχου 12.

Οι κύριοι στόχοι της Εθνικής Στρατηγικής για την κυκλική οικονομία έως το 2030 εξειδικεύονται ως εξής:

- 1) Ενσωμάτωση κριτηρίων οικολογικού σχεδιασμού και ανάλυση κύκλου ζωής των προϊόντων, αποφεύγοντας την εισαγωγή επικίνδυνων ουσιών στην παραγωγή τους και διευκολύνοντας την επιδιορθωσιμότητα και την επέκταση της διάρκειας ζωής. Η χρήση μη επικίνδυνων ουσιών βελτιώνει παράλληλα την ποιότητα των αποβλήτων κατά την παραγωγική διαδικασία, μειώνοντας και τις επιπτώσεις στο περιβάλλον.
- 2) Αποτελεσματική εφαρμογή της ιεράρχησης της διαχείρισης των αποβλήτων, προωθώντας την πρόληψη της δημιουργίας και ενθαρρύνοντας την επανάχρηση και ανακύκλωση.
- 3) Δημιουργία και προώθηση Οδηγών βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης στις παραγωγικές διαδικασίες.
- 4) Προώθηση καινοτόμων μορφών κατανάλωσης, όπως η χρήση υπηρεσιών αντί αγοράς προϊόντων ή η χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και ψηφιακών πλατφορμών
- 5) Προβολή ενός ορθολογικού μοντέλου κατανάλωσης, στη βάση της διαφάνειας της πληροφόρησης για τα χαρακτηριστικά αγαθών και υπηρεσιών, τη διάρκεια ζωής τους και την ενεργειακή τους απόδοση.
- 6) Διευκόλυνση και δημιουργία κατάλληλων διαύλων ανταλλαγής πληροφοριών και συντονισμού μεταξύ των διοικήσεων, της επιστημονικής κοινότητας και των οικονομικών και κοινωνικών φορέων, ώστε να δημιουργηθούν συνέργειες συμβατές με τη μετάβαση στο κυκλικό μοντέλο.
- 7) Προβολή της σημασίας της μετάβασης από τη γραμμική στην κυκλική οικονομία, προωθώντας διαφάνεια στις διαδικασίες, αναπτύσσοντας την ενημέρωση των πολιτών, την κατάρτιση και ευαισθητοποιώντας την κοινωνία.
- 8) Επεξεργασία διαφανών και εφικτών δεικτών παρακολούθησης της υλοποίησης της μετάβασης

Η υλοποίηση των στόχων γίνεται μέσω της εξειδίκευσης διετών σχεδίων δράσεων. Το 1^ο σχέδιο δράσης περιλαμβάνει παρεμβάσεις στα πεδία :

- Κανονιστικών και Νομοθετικών ρυθμίσεων για την ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας και την άρση γραφειοκρατικών αγκυλώσεων
- Χρηματοδότησης και οικονομικών κινήτρων
- Βελτίωσης της γνώσης, των διαδικασιών διαχείρισης και ανταλλαγής της και σύνδεσής της με την παραγωγή, την οικονομία και την κοινωνία
- Ενίσχυσης της διακυβέρνησης της κυκλικής οικονομίας και της δικτύωσης

Ειδικότερη συσχέτιση με το έργο SinCE-AFC παρουσιάζουν οι εξής Δράσεις:

Δράση 1.7: Ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών και τεχνολογιών αιχμής για τη διαχείριση αποβλήτων στο πλαίσιο της RIS3.

Στο πλαίσιο της εξειδίκευσης της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014-2020 (RIS3) που αντιστοιχεί στον τομέα «Περιβάλλον – Βιώσιμη Ανάπτυξη», η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας έχει αναλάβει την δημιουργία σχετικών δράσεων και ερευνητικών προγραμμάτων.

Είναι απαραίτητο να υπάρξει ενσωμάτωση της RIS3 στην Εθνική Στρατηγική για μια Κυκλική Οικονομία και μάλιστα ως κύριος άξονας, καθώς η RIS3 θεωρείται μια ολοκληρωμένη ατζέντα οικονομικού μετασχηματισμού. Ακόμα, κρίνεται αναγκαίο να αξιοποιηθεί κατάλληλα ένα προϊόν της RIS3 και πιο συγκεκριμένα η διαδικασία της «επιχειρηματικής ανακάλυψης», όπου θα ενισχύσει την ανάμιξη του συνόλου των φορέων στο χώρο της καινοτομίας, όπως:

- Πανεπιστήμια,
- Δημόσιοι φορείς,
- Επιστημονικά και τεχνολογικά πάρκα,
- Επιχειρήσεις,
- Κοινωνία των πολιτών.

Παράλληλα, η RIS3 προβλέπει την κατασκευή μιας ανάλογης Ομάδας εργασίας ενώ απαραίτητη είναι η συμμετοχή των:

- ΕΛΟΤ-ΕΣΥΔ,
- ΟΒΙ,
- EMAS,
- Ακαδημαϊκών και Επιστημονικών φορέων (Ινστιτούτο Ερευνών Περιβαλλοντικής και Βιώσιμης Ανάπτυξης).

Τέλος, οι ερευνητικοί τομείς που είναι σχετικοί με τη φιλοσοφία της κυκλικής οικονομίας και ήταν σχεδιασμένο να λάβουν χρηματοδότηση είναι:

Αγροδιατροφή	Ανάλυση Κύκλου Ζωής προϊόντων
• αναδυόμενες τεχνολογίες κυκλικής βιοοικονομίας με μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος	• κρίσιμες πρώτες ύλες, ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση, διαμόρφωση αλυσίδας αξίας

Δράση 1.9: Ανάπτυξη μεθοδολογίας μέτρησης και παρακολούθησης των αποβλήτων τροφίμων.

Έχει παρατηρηθεί ότι η παντελής έλλειψη ενός κοινού και συμφωνημένου ορισμού, κοινής μεθόδου μέτρησης καθώς και παρακολούθησης, οι οποίοι να αφορούν τα απορρίμματα τροφίμων στην ΕΕ, έχει πολύ μεγάλο αντίκτυπο στην αντιμετώπιση του προβλήματος. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην υπάρχει κάποιος έμπιστος και διαθέσιμος τρόπος για μελέτη και σύγκριση δεδομένων ή για να υπάρχουν δεδομένα που να είναι εύκολα κατανοητά και προσβάσιμα σε κάθε ενδιαφερόμενο.

Συνεπώς, η αναγκαιότητα της αλλαγής της κατάστασης έτσι ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι ασάφειες και να γίνει ξεκάθαρο το μέγεθος του προβλήματος που υπάρχει με τα απόβλητα τροφίμων, για να διευκολυνθεί και η επίλυσή του.

Ακόμα, θεωρείται απαραίτητη και η θέσπιση ενός πλαισίου που θα αφορά τη μέτρηση και τον έλεγχο των αποβλήτων τροφίμων, ακολουθώντας καλές πρακτικές του εξωτερικού, όπως στην Περιφέρεια της Φλάνδρας.

Δράση 1.20 : Διαχείριση, αξιοποίηση και επανάχρηση αποβλήτων προϊόντων.

Η συγκεκριμένη δράση αφορά το πλήθος των προϊόντων, για παράδειγμα ρούχα, έπιπλα, συσκευές κ.λπ., τα οποία σταματούν να έχουν κάποια αξία για τους ιδιοκτήτες τους και θα μπορούσαν να δοθούν σε ανθρώπους ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (άστεγοι, πρόσφυγες, πολίτες χαμηλού εισοδήματος) και να αξιοποιηθούν κατάλληλα.

Γι' αυτό το λόγο, έχει προταθεί η δημιουργία μιας πρωτοβουλίας αρχικά σε τοπικό επίπεδο, όπου θα συλλέγονται χρήσιμα προϊόντα και θα γίνεται η αναδιανομή τους σε συνανθρώπους που τα χρειάζονται. Έχει αποδειχθεί ότι μέχρι σήμερα δεν γίνεται αποτελεσματικά η διαχείριση και οργάνωσή τους, με αποτέλεσμα να αχρηστεύονται.

Κλείνοντας, το σημαντικό είναι η αναγνώριση ότι η κυκλική οικονομία στην Ελλάδα μπορεί να τροφοδοτήσει ένα ποιοτικό άλμα στην οικονομία, η οποία θα αποτελέσει μετασχηματισμό ανάπτυξης. Η Κυκλική Οικονομία μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, να τροφοδοτήσει τη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα, τη δημιουργία νέων επαγγελματιών και την κοινωνική οικονομία, η οποία εξακολουθεί να βρίσκεται σε πολύ χαμηλό επίπεδο στην Ελλάδα.

Δράση 3.6: Προώθηση της Συνεργατικής Οικονομίας

Η Συνεργατική Οικονομία αποτελεί ένα καινούριο οικονομικό παράδειγμα που εξελίσσεται ανοδικά με μεγάλη ταχύτητα σε παγκόσμια κλίμακα, συμπεριλαμβάνοντας την ανάπτυξη τόσο σε επίπεδο γειτονιάς όσο και σε κρατικό επίπεδο. Οι αξίες στις οποίες βασίζεται είναι:

- ο περιβαλλοντισμός,
- η ζωή της γειτονιάς,
- η οικοδόμηση της κοινότητας και
- η τεχνολογική ανάπτυξη.

Η Συνεργατική Οικονομία αποτελεί την κινητήρια δύναμη πίσω από αρκετές πρωτοβουλίες της Κυκλικής Οικονομίας, με τέτοιο τρόπο ώστε να ενθαρρύνεται η κυκλική οικονομία και η μείωση του διοξειδίου του άνθρακα (CO₂). Ακόμα, προωθείται η κοινωνική συνοχή και τη κοινωνική ένταξη.

Ωστόσο, παρόλο που τα αποτελέσματα είναι πολύ θετικά, λόγω της καινοτομίας, της πολυπλοκότητάς της, της απεριόριστης έκτασής της και της ταχείας ανάπτυξής της, οι πολίτες χρειάζονται χρόνο προσαρμογής στις νέες ιδέες και αλλαγές. Μια λύση σ' αυτό θα ήταν η σωστή ενημέρωσή τους.

Κάποιες από τις θετικές επιπτώσεις που μπορεί να είναι αποτέλεσμα της Συνεργατικής Οικονομίας, είναι οι εξής:

- Προώθηση καινοτόμων μορφών κατανάλωσης, όπως η χρήση υπηρεσιών αντί αγοράς προϊόντων ή η χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και ψηφιακών πλατφορμών.
- Προώθηση δράσεων για την κοινόχρηστη κινητικότητα (shared mobility) που συνδέονται με τις έξυπνες και καθαρές μεταφορές.

Επιπλέον, τα ITS και τα Cooperative ITS συμβάλλουν στην ενίσχυση της δυναμικής της συνεργατικής οικονομίας και εντάσσονται στην Εθνική Στρατηγική για τα Ευφυή Συστήματα Μεταφορών καθώς και σε δράσεις του Action Plan για την προώθηση θεμάτων της Εφοδιαστικής (Logistics).

Τέλος, θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν:

- Η συγκέντρωση και αξιολόγηση συλλογικών πρωτοβουλιών σε εθνικό επίπεδο,
- η αξιοποίηση θετικών διεθνών πρακτικών,
- η έκδοση σχετικού Οδηγού,
- η διαμόρφωση προτάσεων κανονιστικών ρυθμίσεων,
- η διοργάνωση κεντρικού Συνεδρίου για ενημέρωση του κοινού για όλα τα προηγούμενα και πολλών επιμέρους εργαστηρίων και ημερίδων και η δικτύωση των ενδιαφερομένων,
- η προώθηση καινοτόμων εφαρμογών
 - στην οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα, όπως για παράδειγμα ενθάρρυνση νέων επιχειρηματικών μοντέλων βασισμένων στη χρήση υπηρεσιών αντί αγοράς προϊόντων (product as – a – service) και
 - στην ανάπτυξη «αποκεντρωμένων επισκευαστικών αλυσίδων» με τη συμμετοχή μικρών επιχειρήσεων και αυτοαπασχολούμενων, με στόχο τη συντήρηση ή εκσυγχρονισμό κτηριακού αποθέματος εξοπλισμού και προϊόντων (π.χ. επισκευές, επιδιορθώσεις).

Προς αυτή την κατεύθυνση, κρίνεται ως πολύ σημαντική προϋπόθεση η διαμόρφωση ευέλικτων διαδικασιών δημιουργίας σύγχρονων και καινοτόμων συνεργατικών και συνεταιριστικών σχημάτων που θα δημιουργήσουν τις αναγκαίες οικονομίες κλίμακας και θα διευκολύνουν την ανταλλαγή σύμμεικτων γνώσεων.

3.3 Περιφερειακό και τοπικό πλαίσιο

3.3.1 Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

Τον Αύγουστο του 2020 δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Τεύχος Δ' 485/20.08.2020 η «Έγκριση αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και Περιβαλλοντική Έγκριση αυτού» με την Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/73483/852. Ο κεντρικός στρατηγικός στόχος του αναπτυξιακού προτύπου της Κεντρικής Μακεδονίας είναι, κατά πρώτον, η αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης και επανεκκίνηση της ανάπτυξης και κατά δεύτερον η εξασφάλιση των όρων για τη μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη της Περιφέρειας με ανασυγκρότηση του παραγωγικού της ιστού, την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της και τη σταδιακή ανάδειξή της σε αναπτυξιακό πόλο στα πλαίσια του δι-εθνικού και δια-περιφερειακού ανταγωνισμού με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον και στους πόρους της.

Σε ότι αφορά τα ζητήματα που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με το αντικείμενο του έργου SinCE-AFC, αναφέρονται τα ακόλουθα:

- Επανασυγκρότηση των οικονομικών συνδέσεων γεωργίας, μεταποίησης και εφοδιαστικής (ιδιαίτερα στις Αναπτυξιακές Χωρικές Ενότητες (ΑΧΕ) 8 και 9) και διευθέτηση των μεταξύ τους συγκρούσεων χρήσεων (στην ΑΧΕ 9). Ενίσχυση της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα αλλά και του ευρύτερου τομέα της μεταποίησης.
- Εκμετάλλευση του γεωθερμικού δυναμικού προς όφελος της ανταγωνιστικότητας του αγροδιατροφικού τομέα.
- Δραστηριότητες υπερεθνικής εμβέλειας στις οποίες πρέπει να στηριχθεί ο διεθνής προσανατολισμός της Περιφέρειας, όπως οι δραστηριότητες στις οποίες υπάρχουν ήδη σαφείς τάσεις εξωστρέφειας ή τουλάχιστον συγκριτικό πλεονέκτημα, και μπορούν υπό προϋποθέσεις να αναδειχθούν σε νέους πυλώνες του διεθνούς

ρόλου: οι υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις, η έρευνα και τεχνολογία, άλλες υπηρεσίες με περιθώρια εξυπηρέτησης και του διεθνούς χώρου (ανώτατη εκπαίδευση, περίθαλψη) καθώς και η προσέλκυση εδρών διεθνών οργανισμών.

- Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και διασύνδεση των επιχειρήσεων της Περιφέρειας με ολοκληρωμένα διεθνή συστήματα παραγωγής προϊόντων και υπηρεσιών, σε κάθε τομέα, ώστε να οδηγηθεί σε κλαδική και τεχνολογική ολοκλήρωση και σε αναβάθμιση του παραγωγικού της συστήματος.

3.3.2 Η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης - RIS3

Το όραμα της στρατηγικής RIS3 της ΠΚΜ είναι έως το έτος 2025 να καταστεί Κόμβος Καινοτομίας για την ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης μέσω της διατήρησης και ενδυνάμωσης του σημαντικού Ανθρώπινου Κεφαλαίου της με ικανά προσόντα σε θέματα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, την εμβάθυνση της συνεργασίας του χώρου της Γνώσης με την Επιχειρηματικότητα και την ανάπτυξη καινοτομικού περιβάλλοντος με στόχο τη έξοδο από την κρίση και την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, στη βάση της καινοτομίας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας.

Η ΠΚΜ έχει αναδείξει συγκεκριμένους κλάδους και προτεραιότητες, μετά από την κατάλληλη Ανάλυση Περιβάλλοντος. Αυτοί ξεχώρισαν καθώς εμφανίζουν δυναμική και σχετίζονται με ένα αξιοσημείωτο τμήμα της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας καθώς και της απασχόλησης της Περιφέρειας. Επιπρόσθετα, υπάρχει η δυνατότητα αξιοποίησης του υφιστάμενου δυναμικού καινοτομίας και έρευνας εντός της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την RIS3 της ΠΚΜ, οι τομείς προτεραιότητας διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: στους Τομείς Πρωταθλητές και στους Τομείς Οριζόντιας Υποστήριξης.

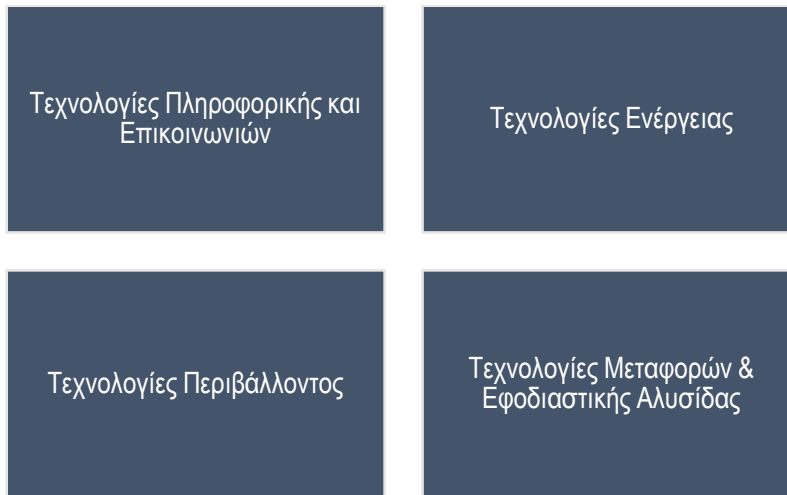
Οι τομείς που έχουν χαρακτηριστεί ως «Τομείς Πρωταθλητές» της ΠΚΜ και είναι οι εξής:

Τομείς Πρωταθλητές:

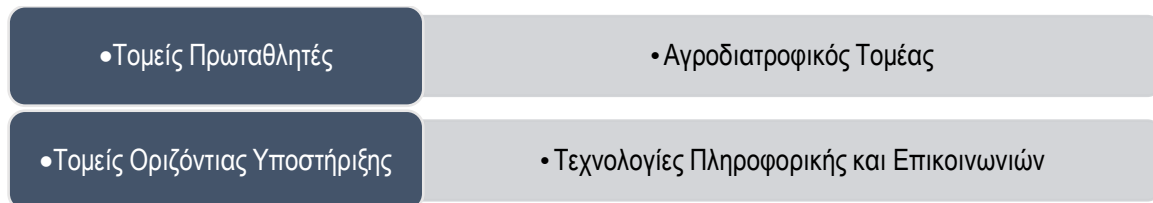

Επιπρόσθετα, ορισμένοι τεχνολογικοί και κλαδικοί τομείς αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες στην ενίσχυση των πλεονεκτημάτων της οικονομίας της ΠΚΜ όσον αφορά την κατεύθυνση της καινοτομίας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας. Πιο συγκεκριμένα, αυτοί οι Τομείς χαρακτηρίζονται ως «Τομείς Οριζόντιας Υποστήριξης» και λειτουργούν ως καταλύτες στοχεύοντας στην απορρόφηση της καινοτομίας.

Τομείς Οριζόντιας Υποστήριξης:

Συμπερασματικά, απ' όσα αναφέρονται παραπάνω, ως συναφείς με το πλαίσιο του έργου SinCE-AFC από τις δύο αυτές κατηγορίες αναγνωρίζονται οι εξής:

Ο αγροδιατροφικός τομέας αποτελεί ένα σύνθετο σύμπλεγμα οικονομικών δραστηριοτήτων που καλύπτει όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων από την παραγωγή του πολλαπλασιαστικού υλικού, την αγροτική παραγωγή, τη συγκομιδή, την επεξεργασία, τη συσκευασία, τη διανομή, την πώληση και την κατανάλωση. Είναι μέρος δε ενός ευρύτερου συστήματος κλάδων ("bio-based" sectors) και παρουσιάζει σημαντική συνάφεια με άλλες δραστηριότητες και τομείς όπως η παραγωγή καυσίμων, η παραγωγή ζωοτροφών, η παραγωγή ινών (fibers), η δασοκομία και η παραγωγή χάρτου και πολτού, καθώς και σε κλάδους που χρησιμοποιούν φυσικούς και ανανεώσιμους πόρους, όπως η χημική βιομηχανία, η βιοτεχνολογία και η ενέργεια.

Ακόμα, δίνεται μεγάλη έμφαση από την ευρωπαϊκή βιομηχανία τροφίμων στη σημασία της έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας για τις επιχειρήσεις του κλάδου των τροφίμων, αλλά και το συνολικό σύστημα της αγροδιατροφής.

Οι προτεραιότητες ενδιαφέροντος του αγροδιατροφικού τομέα είναι οι εξής:

1. Βελτίωση πολλαπλασιαστικού υλικού, αύξηση παραγωγικότητας και ποιότητας σπόρων και ζωικού κεφαλαίου με αξιοποίηση τεχνολογιών γονιδιωματικής, κ.λπ.

2. Καινοτόμες και λειτουργικές συσκευασίες προϊόντων αγροδιατροφής,
3. Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των διεργασιών του τομέα,
4. Μείωση του κόστους παραγωγής με έμφαση στην μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης,
5. Εισαγωγή τεχνολογιών τροφίμων στην μεταποίηση, τη συσκευασία, τη αποθήκευση, την ασφάλεια
6. Τυποποίηση και πιστοποίηση προϊόντων αγροδιατροφής,
7. Υποστήριξη της διαδικασίας Ανάπτυξης Νέων Προϊόντων (New Product Development) αγροδιατροφής,
8. Παραγωγή λειτουργικών τροφίμων (functional foods) και υγιεινών τροφίμων (healthy foods) και τροφίμων προσαρμοσμένων στις απαιτήσεις ειδικών ομάδων καταναλωτών (π.χ. τρόφιμα για νεφροπαθείς, διαβητικούς, εγκύους, ηλικιωμένους, κ.λπ.),
9. Δημιουργία ταυτότητας- branding προϊόντων αγροδιατροφής,
10. Αξιοποίηση εργαλείων πληροφορικής και αυτοματισμών.

Ο κλάδος της πληροφορικής και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελεί αναγνωρισμένο κλάδο οριζόντιας υποστήριξης με ύπαρξη κρίσιμης μάζας επιχειρήσεων στην ΠΚΜ σε εξειδικευμένες περιοχές γνώσης αλλά κυρίως στην παροχή υπηρεσιών και λογισμικού γενικών επιχειρηματικών διαδικασιών για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητας του ίδιου καθώς και των κλάδων που υποστηρίζουν. Είναι ένας ιδιαίτερα σημαντικός κλάδος σε περιφερειακό, εθνικό, αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο, για τον οποίο η κάλυψη σημαντικών αναγκών θα οδηγήσει στην ανάπτυξη αυτού, αλλά και στην ανάδειξη της σημασίας του, ώστε να συνεχίσει να αποτελεί ισχυρό κινητήριο μοχλό οικονομικής ανάπτυξης και αύξησης της παραγωγικότητας και για τους λοιπούς κλάδους. Με δεδομένη την μεγάλη σημασία των ΤΠΕ για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και το δυσμενές οικονομικό κλίμα στην Ελλάδα, η στήριξη του κλάδου των ΤΠΕ αποκτά μεγάλη σημασία, ιδιαίτερα για τον κλάδο της πληροφορικής.

Οι στόχοι για τον οριζόντιο τομέα ΤΠΕ ως προς την υποστήριξη της αγροδιατροφής είναι οι εξής:

- Πρωτογενής τομέας:
 - Εργαλεία για έλεγχο της ποιότητας, τη διοίκηση, την παρακολούθηση, την εμπορία, την εφαρμογή της ευρωπαϊκής πολιτικής για την ποιότητα των τροφίμων και τη συμμόρφωση των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων σε συγκεκριμένα συστήματα πιστοποίησης. Προστασία δασών και διαχείριση οικοσυστημάτων Εφαρμογές Internet στην αγορά για τα βιολογικά προϊόντα, κανάλια διανομής τροφίμων, branding, προμήθειες, συσκευασία κ.α.
 - Λογισμικό και εφαρμογές για την υλοποίηση ή υποβοήθηση συστημάτων ψηφιακής γεωργίας, που μπορεί να οδηγήσουν στην παραγωγή καλύτερων σε ποιότητα αγροτικών προϊόντων και στην αύξηση της παραγωγικότητας των αγροτικών επιχειρήσεων
 - Εφαρμογές στον χώρο της Γεωπληροφορικής (Τηλεπισκόπηση και GIS).
 - Διαδικτυακή πλατφόρμα παροχής στατιστικών στοιχείων για όλους τους κλάδους της οικονομίας με έμφαση στον αγροτικό τομέα.
- Τρόφιμα και ποτά:
 - Ανάπτυξη λογισμικού και εφαρμογών, όπως νέας γενιάς εργαλεία: ERP (Enterprise Resource Planning), δηλαδή ένα Σύστημα Επιχειρησιακού Σχεδιασμού και CRM (Customer Relationship Management), δηλαδή ένα Σύστημα Διαχείρισης Πελατειακών Σχέσεων, σύγχρονες πλατφόρμες e-commerce και δημόσιων προμηθειών.
 - Πιστοποίηση βιολογικών προϊόντων με τα κατάλληλα εργαλεία ΤΠΕ, με αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση του κόστους.
 - Δημιουργία μιας συνεργατικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας υποβοήθησης της αλυσίδας αξίας.

3.3.3 Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (<http://agromacedonia.gr/>) αποτελεί μια Αστική Εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και ιδρύθηκε το 2016. Αποτελείται από 18 φορείς, εκ των οποίων η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας συμμετέχει με ισχυρό ποσοστό (47%). Επίσης, συμμετέχουν 6 Δήμοι - Λαγκαδά, Παιονίας, Θερμαϊκού, Δέλτα, Κιλκίς, Ωραιοκάστρου- της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, η Αμερικάνικη Γεωργική Σχολή, ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος, τα Επιμελητήρια των Νομών Χαλκιδικής και Σερρών, η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Θεσσαλονίκης, ο Σύνδεσμος Εξαγωγέων, η Ένωση Οινοπαραγωγών του Αμπελώνα της Βορείου Ελλάδος, η Ένωση Ξενοδόχων Χαλκιδικής, η Gaia Επιχειρείν, ο Σύνδεσμος Εμπόρων Κεντρικής Λαχαναγοράς.

Ο σκοπός ίδρυσης της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης είναι η ανάδειξη, προβολή και προώθηση των ποιοτικών προϊόντων που παράγονται εντός της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και η ίδρυσή της εντάσσεται στο πλαίσιο των υποστηρικτικών δράσεων και μέτρων που σχεδιάζει και εφαρμόζει η Περιφέρεια με στόχο την προώθηση του «Καλαθιού Αγροτικών Προϊόντων της ΠΚΜ».

Ακόμα, εκτός από τον σκοπό που αναφέρεται παραπάνω, η Αγροδιατροφική Σύμπραξη ιδρύθηκε επίσης για τους παρακάτω σκοπούς:

- Η παροχή γνωμοδοτήσεων προς την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αναφορικά με την προσθήκη των τοπικών γεωργικών προϊόντων υψηλής εμπορικής και διατροφικής αξίας στο αντίστοιχο «Καλάθι αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας», το οποίο συνιστά γενικό επιχειρησιακό σχέδιο για την υποστήριξη της παραγωγής, τυποποίησης, μεταποίησης, διάδοσης και εν γένει εμπορίας των σχετικών προϊόντων στην τοπική και περιφερειακή αγορά, την εθνική και τη διεθνή.
- Η σύναψη συμφωνιών παροχής υπηρεσιών με τους αντίστοιχους συλλογικούς φορείς ή τις μεμονωμένες επιχειρήσεις σχετικά με τους τρόπους προώθησης, διανομής και βελτίωσης της ποιότητας των τοπικών προϊόντων σε κάθε δραστηριότητα των παραπάνω επιχειρήσεων με στόχο την τοποθέτηση των αγροδιατροφικών προϊόντων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στις τοπικές, εθνικές και διεθνείς αγορές (ξενοδοχεία, εστιατόρια, αλυσίδες λιανικής πώλησης, δημοπρατήρια αγροτικών προϊόντων κλπ.).
- Οι διμερείς επαφές σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο με αντίστοιχους φορείς, επιχειρήσεις, περιφέρειες ή άλλες εθνικές ή υπερεθνικές οντότητες για την προώθηση των αγροδιατροφικών προϊόντων, που παράγονται στα διοικητικά όρια της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.
- Η διατύπωση προτάσεων και εισηγήσεων προς κάθε αρμόδιο και ενδιαφερόμενο αποδέκτη αναφορικά με τα κίνητρα υποστήριξης και την αξιοποίηση εθνικών και κοινοτικών πόρων με σκοπό την ανάδειξη και προώθηση των σχετικών με το «Καλάθι της Περιφέρειας» πολιτικών.

- Η συνεργασία με φορείς (Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, Επιμελητήρια, Υπηρεσίες, Οργανισμούς, Εταιρείες, Συνεταιρισμούς, Ενώσεις) σε Ελληνικό και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, για την από κοινού προώθηση κοινών στόχων και προγραμμάτων και την ανταλλαγή πληροφοριών, ιδεών και εμπειριών.
- Η διαφύλαξη των παραδοσιακών και καταναλωτικών προτύπων της περιοχής με ιδιαίτερη έμφαση στην κουζίνα κάθε πληθυσμιακής ομάδας π.χ. Ποντιακή Κουζίνα.
- Η προσφορά τοπικών προϊόντων ποιότητας και υψηλής ασφάλειας, με ισχυρά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα την τοπικότητα και την πολιτιστική κληρονομιά.
- Η διάσωση & προώθηση των τοπικών ποικιλιών και φυλών, οι οποίες σε αρκετές περιπτώσεις απειλούνται με εξαφάνιση και πολλούς ακόμα.

Για την επίτευξη των στόχων η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Κεντρικής αναπτύσσει δραστηριότητες όπως :

- Τη συνεχή ενημέρωση και επιμόρφωση κάθε αρμόδιου και ενδιαφερόμενου αποδέκτη, με συνέδρια, σεμινάρια, διαλέξεις και συναντήσεις με στόχο την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των κατοίκων της Κεντρικής Μακεδονίας σε ειδικά θέματα και προβλήματα που αφορούν τα αγροδιατροφικά δρώμενα του τόπου μας. Για την υλοποίηση των σκοπών της, η Εταιρεία μπορεί να προβαίνει σε κάθε πρόσφορη ενέργεια όπως τη διοργάνωση συνεδρίων, ταξιδιών, εκθέσεων, συναντήσεων, μουσικών εκδηλώσεων, εκδόσεων.
- Τη συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών με ελληνικά και ξένα ιδρύματα με συναφές αντικείμενο, καθώς και με κρατικά ιδρύματα και οργανισμούς στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης.
- Την ανάληψη πρωτοβουλιών, τη διενέργεια επιστημονικών και ενημερωτικών εκδηλώσεων, την έκδοση πάσης φύσεως εντύπων και διαδικτυακών αναρτήσεων με σκοπό την υποστήριξη και διάδοση των σχετικών με το «Καλάθι της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας» πολιτικών.
- Την εκπόνηση μελετών και ερευνητικών/διαχειριστικών προγραμμάτων με σκοπό τη διαφήμιση και διάδοση των αγροδιατροφικών προϊόντων που έχουν συμπεριληφθεί στο «Καλάθι της Περιφέρειας».
- Την προβολή του έργου, της αγροτικής δραστηριότητας και των προϊόντων των τοπικών παραγωγών και επιχειρήσεων και την προώθηση της παρουσίας τους σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, καθώς και την τοποθέτηση των προϊόντων τους μέσα στις τάσεις της σύγχρονης γαστρονομίας.
- Την ανάπτυξη πνεύματος αλληλεγγύης, συνεργασίας και ομοψυχίας ανάμεσα στους κατοίκους της Κεντρικής Μακεδονίας, για την ανάληψη δραστηριοτήτων στον αγροδιατροφικό και αγροτουριστικό τομέα μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες με στόχο την υλοποίηση προγραμμάτων και έργων για το κοινό συμφέρον.
- Την προώθηση στενής συνεργασίας με διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς και φορείς και τη δημιουργία στενών σχέσεων αμοιβαίας συνεργασίας και προώθησης – διεκδίκησης κοινών απόψεων και αιτημάτων με επιμέρους Ευρωπαϊκές Περιφέρειες.
- Να προσλαμβάνει και να διατηρεί προσωπικό σύμφωνα με τις ανάγκες της.
- Να οργανώνει κάθε μορφής συνέδρια, εκθέσεις προϊόντων και επιμορφωτικές δράσεις και εκδηλώσεις για τη βελτίωση των γνώσεων των επιχειρήσεων και του προσωπικού τους, σχετικά με τα προϊόντα της Περιφέρειάς μας και την προώθησή τους από επιχειρήσεις που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις καταλληλότητας.

- Να υποβάλλει προτάσεις ή να συμμετέχει σε δράσεις οι οποίες θα υλοποιούνται από κάθε είδους φορέα, εθνικό ή κοινοτικό, στα πλαίσια των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης καθώς και κάθε άλλης επιδοτούμενης και συγχρηματοδοτούμενης δράσης.
- Να διενεργεί έρευνες αγοράς, καθώς και κάθε άλλη έρευνα που θα συμβάλλει στην επίτευξη του σκοπού της εταιρείας.
- Να παρέχει κάθε είδους εκπαιδευτικών, συμβουλευτικών και ενημερωτικών υπηρεσιών, στους επιχειρηματίες, για την προώθηση των προϊόντων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, για την βελτίωση της επιχειρηματικής τους προσπάθειας.

Τέλος, η Διαχειριστική Επιτροπή εξ ονόματος της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, προσδιόρισε την ιεράρχηση των δράσεων του φορέα ως εξής:

1. Διερεύνηση και ανάδειξη καλλιεργειών με προϊόντα ταυτότητας Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, δυνάμενα να μεταποιηθούν και να δώσουν προϊόντα εγχώριας και διεθνούς κατανάλωσης.
2. Διεκδίκηση και υλοποίηση εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων ενίσχυσης της παραγωγής, εκπαίδευσης, τυποποίησης – μεταποίησης και προώθησης στον αγροδιατροφικό τομέα.
3. Συναντήσεις εργασίας με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στον αγροδιατροφικό τομέα στην ΠΚΜ. Προτάσσοντας ενώσεις, ομάδες παραγωγών, επιμελητήρια περιφερειακών ενοτήτων, αναδεικνύοντας δράσεις έρευνας, παραγωγής και προώθησης των αγροδιατροφικών προϊόντων στην ΠΚΜ.

Σε αυτά τα πλαίσια η «Αγροδιατροφική Σύμπραξη» ξεκινά επτά δράσεις:

1. Σύναψη συμφωνιών παροχής υπηρεσιών με συλλογικούς φορείς και επιχειρήσεις, σχετικά με τους τρόπους προώθησης και διανομής των αγροδιατροφικών προϊόντων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στις τοπικές, εθνικές και διεθνείς αγορές και συγκεκριμένα σε ξενοδοχεία, εστιατόρια, αλυσίδες λιανικής πώλησης, δημοπρατήρια αγροτικών προϊόντων.
2. Διμερείς επαφές σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, με αντίστοιχους φορείς, επιχειρήσεις και περιφέρειες, για την προώθηση των προϊόντων που παράγονται στην Κεντρική Μακεδονία.
3. Συνεργασία με φορείς, όπως Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, Επιμελητήρια, Συνεταιρισμούς και Ενώσεις, για την από κοινού προώθηση στόχων και προγραμμάτων, καθώς και την ανταλλαγή πληροφοριών και τεχνογνωσίας.
4. Διασύνδεση του αγροτικού και του τουριστικού τομέα της Κεντρικής Μακεδονίας, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως μεταξύ άλλων, στον αγροτουρισμό και το γαστρονομικό τουρισμό.
5. Πραγματοποίηση δράσεων ενημέρωσης του καταναλωτικού κοινού με σκοπό την ευαισθητοποίησή του, στη στήριξη και προτίμηση τοπικών προϊόντων και ενίσχυση αυτών των δράσεων με την υιοθέτηση Τοπικού Σήματος Ποιότητας για όλα τα προϊόντα που παράγονται στην ΠΚΜ.
6. Πραγματοποίηση εκπαιδεύσεων με σύγχρονα στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης και επανακατάρτισης, με στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών επιχειρήσεων της περιοχής και ανάπτυξη εξειδικευμένων γνώσεων και υψηλής προστιθέμενης αξίας ανθρώπινου δυναμικού.
7. Ενίσχυση της απασχόλησης και αύξηση του εισοδήματος του παραγωγού και του επιχειρηματία του αγροδιατροφικού τομέα, καθώς και ενίσχυση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων του τομέα.

3.3.4 «Μηχανισμός Υποστήριξης Οικοσυστήματος Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας»

Η

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ξεκίνησε την υλοποίηση του έργου «Μηχανισμός Υποστήριξης Οικοσυστήματος Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας» (<https://www.ris3rcm.eu/>) το 2019. Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και εντάσσεται στον Ειδικό Στόχο «Δημιουργία μόνιμων συνεργατικών μηχανισμών μεταξύ ερευνητικών μονάδων και επιχειρήσεων, αλλά και μεταξύ επιχειρήσεων για την προώθηση της εφαρμοσμένης έρευνας (τομείς RIS3) και για μεταφορά γνώσης και τεχνολογίας», του ΕΠ Κεντρική Μακεδονία 2014-2020.

Το έργο αυτό αφορά μια ολοκληρωμένη παρέμβαση στο Οικοσύστημα Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας και εποπτεύεται από την Αυτοτελή Διεύθυνση Υποστήριξης Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (ΑΔΥΚΕ) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Όσον αφορά το αντικείμενο του μηχανισμού, σχετίζεται με την παρακολούθηση και αποτίμηση των παρεμβάσεων της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με την παροχή ενός συνόλου υπηρεσιών. Πιο συγκεκριμένα, ορισμένες από τις υπηρεσίες είναι οι εξής:

1. Υποστήριξη στην επικαιροποίηση και στον καλύτερο συντονισμό και υλοποίηση των Δράσεων της Στρατηγικής RIS3, που αφορούν τη Διαδικασία της Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (Entrepreneurial Discovery).
2. Υποστήριξη της Αυτοτελούς Διεύθυνσης Υποστήριξης Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για τον καλύτερο συντονισμό και ενδυνάμωση όλων των φορέων του οικοσυστήματος.
3. Ανάπτυξη και λειτουργία Συστήματος Business Intelligence (B.I.) για την αποτίμηση των δεικτών επίτευξης της RIS3.

Ο στόχος που έχει θέσει η ΠΚΜ μέσω της λειτουργίας του «Μηχανισμού Υποστήριξης Οικοσυστήματος Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας» αφορά την εξασφάλιση ενός περιβάλλοντος φιλικότερου για την επιχειρηματική δραστηριότητα (ιδιαίτερα σε αυτήν που σχετίζεται με την καινοτομία).

3.3.5 «AgroTechExport»

Η «AgroTechExport» ή αλλιώς «Αγροτεχνολογική Εξαγωγική Σύμπραξη» είναι ένα σύμπλεγμα (cluster) 15 επιχειρήσεων διαφορετικών υποκλάδων του αγροδιατροφικού τομέα και 4 φορέων, που διαθέτουν τεχνογνωσία και εξειδίκευση για να στηρίζουν τις δράσεις του cluster. Όλοι μαζί έχουν συνασπιστεί σε μια Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία.

Ο λόγος δημιουργίας αυτής της σύμπραξης είναι να καταφέρουν μέσα από την υλοποίηση δράσεων τα εξής:

- Αλληλοσυμπλήρωση μικρομεσαίων και μεγαλύτερων εταιρειών που απασχολούνται στον αγροδιατροφικό τομέα
- Τεχνολογική καινοτομία μέσα από την υλοποίηση σχετικών δράσεων
- Προστιθέμενη αξία στα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους

- Ενίσχυση της διεξόδου τους στη διεθνή αγορά.

Το cluster της «AgroTechExport» είναι μια πρωτοβουλία ενταγμένη στο ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας και συγκεκριμένα στη δράση «Συνεργατικοί σχηματισμοί για την προώθηση της καινοτομίας στην τοπική επιχειρηματικότητα». Το ποσό χρηματοδότησης που θα λάβουν τα μέλη της σύμπραξης ανέρχεται σε 1,1 εκατ. ευρώ και θα διαρκέσει μία τριετία.

Το όραμα των μελών του συμπλέγματος αυτού είναι να δημιουργηθεί ένας πόλος συνεργασίας επιχειρήσεων του Αγροδιατροφικού τομέα, αξιοποιώντας τη δράση του ΠΕΠ για τα πρώτα τους βήματα. Το «AgroTechExport» είναι ανοικτό στη συμμετοχή νέων μελών και έχει θέσει ως στόχο τη διεύρυνσή του. Επιδιώκεται το cluster να λειτουργήσει ως ένας καταλύτης ανάπτυξης, ως ένα σημείο αναφοράς του Αγροδιατροφικού κλάδου για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις χωρίς αυτό να σημαίνει ότι εξαιρούνται οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Ακόμα, εξετάζεται το κατά πόσο θα υπάρξει δυνατότητα επέκτασής τους και στον πρωτογενή τομέα.

Επιπλέον, δίνεται μεγάλη έμφαση στην απόκτηση τεχνογνωσίας από παρόμοια επιτυχημένα σχήματα από άλλες χώρες της Ευρώπης, όπως την Ολλανδία, τη Δανία και την Ιταλία.

Ο Σύνδεσμος Εξαγωγέων (ΣΕΒΕ) ήταν ο φορέας που ανέλαβε κυρίως την προετοιμασία του συμπλέγματος σε συνεργασία με:

- το ΕΚΕΤΑ και πιο συγκεκριμένα με το Ινστιτούτο Εφαρμοσμένων Βιοεπιστημών,
- την Αμερικανική Γεωργική Σχολή,
- το Ελληνο-Ιταλικό Επιμελητήριο,

οι οποίοι φορείς προβλέπεται να αποδειχθούν πολύτιμοι λόγω της υποστήριξης στη λειτουργία του συμπλέγματος που εκτιμάται ότι θα παρέχουν.

Το εταιρικό σχήμα του «AgroTechExport» αποτελείται από πλήθος επιτυχημένων στον κλάδο τους επιχειρήσεων, όπως το Κτήμα Γεροβασιλείου ΑΕ και πολλές ακόμα.

Το σύμπλεγμα «AgroTechExport», προς όφελος των μελών του, στοχεύει στην παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών:

Πιο αναλυτικά, τα πλεονεκτήματα που επιδιώκεται να έχουν οι εταίροι από τη δημιουργία του συμπλέγματος, είναι:

- Σημαντικές εκπνώσεις επί συγκεκριμένων υπηρεσιών που ήδη προμηθεύονται από την ελεύθερη αγορά
- Εξατομικευμένη – μόνιμη δομή υποστήριξης των μελών σε διάφορα θέματα που αφορούν σε εξαγωγές / εισαγωγές και διαχείριση βιοχημικών – εργαστηριακές αναλύσεων και γενικά ανάπτυξη του κλάδου
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξαγωγικής δραστηριότητας των εταιρειών που συμμετέχουν μέσω της βελτίωσης, πιστοποίησης και δράσεων εξωστρέφειας του cluster
- Σε συνεργασία με τους παρόχους έρευνας και καινοτομίας (ερευνητικούς και ακαδημαϊκούς φορείς), βελτίωση της πρωτογενούς απόδοσης, μέσω της επιλογής καλύτερου γενετικού υλικού. Επίσης, μπορεί να επιτευχθεί πλήρης ιχνηλασιμότητα των αγροδιατροφικών προϊόντων με μοριακές και μη τεχνολογίες, αλλά και να

- κατανοηθούν σημαντικοί βιολογικοί μηχανισμοί αντίστασης σε ασθένειες και περιβαλλοντικές – κλιματικές καταπονήσεις,
- Δημιουργία ενός οικοσυστήματος πρόσβασης σε υπηρεσίες έρευνας και παροχής αναλυτικών υπηρεσιών (π.χ. κυτταρικές και βιοχημικές μελέτες για την τοξικότητα τροφίμων, πειράματα προσαρμογής νέων ποικιλιών σε μικροκλίμακα, βιοχημικές και αναλυτικές υπηρεσίες κτλ) που χρειάζεται ο κλάδος για να πιστοποιεί τα προϊόντα του
 - Εξέταση, προσομοίωση, ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων συστημάτων «αλυσίδας των μπλοκ» (blockchain) με εφαρμογές σε ινχηλασιμότητα και ταυτοποίηση προϊόντων και υπηρεσιών σε όλο το εύρος της αγροδιατροφικής και εφοδιαστικής αλυσίδας
 - Εκπόνηση στοχευμένων μελετών αγοράς προς όφελος των συμμετεχόντων εταιρειών αλλά και ανοιχτές προς όλους τους ενδιαφερόμενους του αγροδιατροφικού κλάδου
 - Δράσεις προώθησης των αγροδιατροφικών προϊόντων της ΠΚΜ με στόχο την αύξηση των εξαγωγών.

Το business plan, στο οποίο προβλέπεται να βασιστεί το cluster, αφορά δύο χρονικές περιόδους:

1. Το διάστημα μέχρι τα τέλη του 2022, καθώς μέχρι τότε θα διαρκέσει και το πρόγραμμα του ΕΣΠΑ στο οποίο έχει ενταχθεί η πρωτοβουλία.
Ο προϋπολογισμός ανέρχεται στα 1,123 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων η επιδότηση είναι γύρω στις 650.000 – 700.000 ευρώ ενώ το υπόλοιπο συνιστά ίδια συμμετοχή.
2. Την περίοδο από το 2023 και ύστερα. Πιο συγκεκριμένα, θα αφορά τις συνέργειες και υπηρεσίες που θα έχει τη δυνατότητα να παρέχει το σύμπλεγμα στους εταίρους και μελλοντικά στα υπόλοιπα μέλη του, στοχεύοντας στην οικονομική βιωσιμότητα καθώς επιδιώκεται να είναι ένα cluster με πολλές προοπτικές.

Τέλος, ως μία από τις κυριότερες προτεραιότητες της Αγροδιατροφικής Εξαγωγικής Σύμπραξης έχει θεσπιστεί η επένδυση στην έρευνα για το λόγο ότι το cluster για να τα καταφέρει σε ελληνικό και όχι μόνο επίπεδο, οφείλει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις που έχουν θέσει οι διεθνείς αγορές, έτσι ώστε να θεωρηθεί ανταγωνιστικό. Συνεπώς, η συνεργασία που θα λάβει χώρα με ερευνητικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα αλλά και με συμπλέγματα σε άλλες χώρες, προβλέπεται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην επιτυχία του. Ακόμα, η συνεργασία με γνωστούς και αξιόπιστους ερευνητικούς οργανισμούς και η διαφήμιση του συμπλέγματος σε συνέδρια, εκθέσεις κ.λπ., εκτιμάται να αποδειχθεί πρόσφορη.

4. Καλές Πρακτικές στο έργο SinCE-AFC

4.1 Καλές Πρακτικές που έχουν εντοπιστεί στην ΠΚΜ

Οι εταίροι του έργου από την ΠΚΜ (ήτοι το ΠΤΑ για λογαριασμό της ΠΚΜ και η ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Α.Ε), εφάρμοσαν τα κριτήρια των καλών πρακτικών και εντόπισαν ορισμένες καλές πρακτικές στην περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας, οι οποίες επικεντρώνονται στην κυκλική οικονομία στον κλάδο της αγροδιατροφής. Ακολουθούν κάποιες από αυτές τις πρακτικές, οι οποίες παρουσιάστηκαν στις συναντήσεις της Τοπικής Ομάδας Εμπλεκομένων Φορέων (LSG) και στην επίσκεψη μελέτης (Study Visit), που διοργάνωσε το ΠΤΑ σε συνεργασία με την ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Α.Ε.

1. Σταραμάκι: Παράγοντας καλαμάκια από απόβλητα σιταριού, Κιλκίς, Ελλάδα

Το Σταραμάκι είναι ένα καλαμάκι που προέρχεται από το φυσικό στέλεχος σιταριού. Η λέξη πηγάζει από το συνδυασμό των λέξεων «σάρι» και «καλαμάκι». Το Σταραμάκι παρασκευάζεται από το μίσχο που έχει απομείνει μετά τη συγκομιδή του σιταριού, το οποίο θεωρείται απόβλητο από τη βιομηχανία. Δεν απαιτεί πολλή επεξεργασία καθώς το στέλεχος του σίτου χρειάζεται απλώς κοπή και αποστείρωση. Στη συνέχεια, πλένονται για λόγους απομάκρυνση βακτηρίων, λιπασμάτων και χημικών υπολειμμάτων κι έπειτα, ακολουθεί η αποξήρανσή τους σε δίσκους.

Χρησιμοποιείται με τον ίδιο τρόπο που θα χρησιμοποιούταν ένα πλαστικό καλαμάκι με την κύρια διαφορά ότι είναι βιο-προϊόν, δεν επιβαρύνει το περιβάλλον και είναι βιοδιασπώμενο. Αποτελεί μια πρωτοποριακή ιδέα προϊόντος, η οποία θέτει ως προτεραιότητα την προστασία του περιβάλλοντος, τη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων στα πλαίσια της κυκλικής οικονομίας και την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

<https://www.staramaki.gr/>

Έτσι, με πρωταρχικό στόχο τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προκύπτουν από την έντονη χρήση πλαστικών και συμμορφώνοντας με τις πολιτικές και οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απαγόρευσή τους, μπήκε σε εφαρμογή η δημιουργία αυτού του προϊόντος που μπορεί να αντικαταστήσει πλήρως το πλαστικό καλαμάκι.

Παράγεται από μια Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση με έδρα το Κιλκίς. Στο Κιλκίς παράγεται η μεγαλύτερη ποσότητα σιταριού στην Ελλάδα καθώς αποτελεί την κύρια τοπική καλλιέργεια. Ως περιοχή, χαρακτηρίζεται από αρκετά χαμηλό βιοτικό επίπεδο και υψηλό ποσοστό ανεργίας. Μέσω αυτού του εγχειρήματος, ενισχύεται η τοπική αγροτική οικονομία, καθώς το σιτάρι προέρχεται από τους ντόπιους παραγωγούς και δημιουργούνται καινούριες θέσεις εργασίας και πιο συγκεκριμένα, πραγματοποιείται εργασιακή ένταξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Τέλος, όσον αφορά την εφαρμογή του επιχειρηματικού μοντέλου της κυκλικής οικονομίας, εκτός από την πώλησή του, σε κάποιες περιπτώσεις διατίθενται δωρεάν σε χώρους εστίασης σε ανταλλαγή με τα υπολείμματα καφέ για την αξιοποίησή τους από ένα άλλο εγχείρημα που θα αναλυθεί παρακάτω. Με αυτόν τον τρόπο, γίνεται προσπάθεια ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης του κόσμου και να εισαχθεί στην κουλτούρα του η εμπλοκή στην τοπική κοινωνία, η μείωση των αποβλήτων και γενικότερα η αλλαγή της νοοτροπίας τους για το τι είναι στην πραγματικότητα «απόβλητο». Επίσης, τα κέρδη αυτού του εγχειρήματος χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη ενός καινούριου μοντέλου κοινωνικής στέγασης για ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

2. Κάψιμο: Καύσιμη βιομάζα από υπολείμματα καφέ (Kafsimo: Making pellets and briquettes from coffee grounds), Κιλκίς, Ελλάδα

Το “καψιμο” είναι ένα προϊόν που παράγεται από μία αστική μη κερδοσκοπική εταιρία, την InCommOn, με έδρα το Κιλκίς και δράση και στη Θεσσαλονίκη. Ασχολείται με την αξιοποίηση των υπολειμμάτων του καφέ αντί της απόρριψής τους στα σκουπίδια και σε χωματερές, προτείνοντας την επεξεργασία του με σκοπό τη μετατροπή τους σε καύσιμη ύλη, δηλαδή πέλετ και μπριγκέτες.

Το “καψιμο” πρόκειται για ένα εγχείρημα κυκλικής οικονομίας. Δημιουργήθηκε με όρους δίκαιης οικονομίας και κοινωνικής ένταξης της κοινότητας. Η ιδέα προέκυψε λόγω της μεγάλης ποσότητας καφέ που καταναλώνεται κάθε χρόνο στην Ελλάδα. Έτσι, οι δημιουργοί του αξιοποίησαν αυτό το γεγονός για να ευαισθητοποιήσουν τους επαγγελματίες, ιδιαίτερα σε χώρους εστίασης, αλλά και να συμβάλλουν στη μείωση της σπατάλης τροφίμων μέσω της αλλαγής νοοτροπίας και τρόπου σκέψης των ανθρώπων.

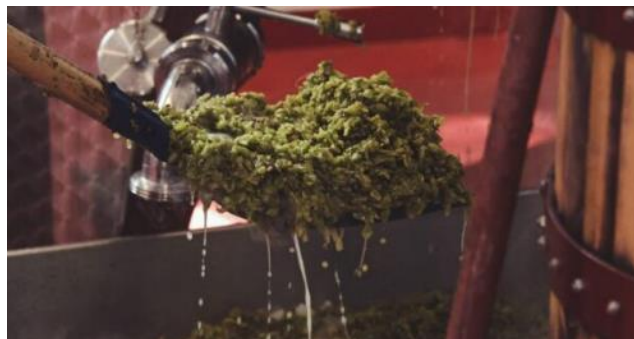
Στη συνέχεια, το “καφσίμο” αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου μοντέλου πολύ-κυκλικής και ανταλλακτικής βιοοικονομίας. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το Σταραμάκι, μια κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση που έχει έδρα το Κιλκίς, συνεργάζεται με την InCommOn με τον εξής τρόπο: Δημιουργήθηκε ένα δίκτυο με καφετέριες από το Κιλκίς (το 95% των καφετεριών που είναι σε λειτουργία) και μικρά καφέ στη Θεσσαλονίκη (σύνολο 70), τα οποία διαθέτουν τα υπολείμματα του καφέ σε αντάλλαγμα με δωρεάν σταραμάκια (καλαμάκια από σιτάρι) και την προβολή της συμμετοχής τους σε μια πρωτοβουλία με υψηλή περιβαλλοντική συνείδηση.

Τέλος, με σκοπό την ελαχιστοποίηση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα, η συλλογή από τις καφετέριες γίνεται με ένα ηλεκτρικό βανάκι, μέσω της βοήθεια ενός έξυπνου αλγορίθμου ο οποίος μπορεί να υπολογίζει τις χωρικές, ποσοτικές και χρονικές παραμέτρους και καταλήγει στο Κιλκίς, όπου αποξηραίνονται σε θερμοκήπια με φυσικό τρόπο και στη συνέχεια, μετατρέπονται σε πελέτ ή χρησιμοποιούνται ως βιομάζα σε λέβητες.

3. Οινοποιείο Domaine Agrovision: Παραγωγή ψωμιού και πίτσας από οινολάσπες (Domaine Agrovision Winery: Making bread and Pizza from wine lees), Χαλκιδική, Ελλάδα

Το Οινοποιείο Domaine Agrovision εδράζεται στην Ιερισσό της Χαλκιδικής, στην Βόρεια Ελλάδα. Ιδρύθηκε το 2011 και αποτελείται από 64 στρέμματα αμπελώνων στην περιοχή του Ξηροποτάμου.

<https://agrovision-dk.gr/el/>

Στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας, το οινοποιείο έχει προχωρήσει σε συνεργασίες με τοπικές επιχειρήσεις εστίασης για την προώθηση της οινολάσπης, ενός υπο-προϊόντος που παράγεται κατά τη διαδικασία του κρασιού, με σκοπό την ενσωμάτωσή της κατά στην παραγωγή ψωμιού και πίτσας. Η Domaine Agrorision προσφέρει οινολάσπες σε τοπικά εστιατόρια για την παραγωγή ψωμιού και σε πισαριές για την παραγωγή πίτσας. Είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι σχεδόν 100 kg οινολάσπης επαναχρησιμοποιούνται αντί θα απορριφθούν.

Στη συνέχεια, ένα από τα κύρια πορίσματα που προέκυψαν για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας και την επέκταση του δικτύου με πελάτες-επιχειρηματίες που έχουν ως προτεραιότητα την προστασία του περιβάλλοντος, αρκεί να στεφθεί με επιτυχία η πρώτη συνεργασία έτσι ώστε να παραχθεί κέρδος, καθώς αυτός είναι ο τρόπος για να παρακινηθούν και άλλοι οι επιχειρηματίες.

Τέλος, οι απαιτήσεις για την εφαρμογή ορθών πρακτικών και την ανάπτυξή τους σχετίζονται με την απόκτηση επιπλέον και εξειδικευμένων γνώσεων, νέου ειδικού εξοπλισμού και χρηματοδότησης. Όσον αφορά τη βιωσιμότητα, η εξέλιξη της πρακτικής και ως εκ τούτου η επιχείρηση έχει να κάνει με τη βελτίωση των ήδη υπάρχοντων δράσεων, όπως η επιβεβαίωση της διατροφικής αξίας των νέων προϊόντων (ψωμί και πίτσα).

4. Bioscoop – Κοινωνικός Καταναλωτικός Συνεταιρισμός Θεσσαλονίκης, Ελλάδα

Ο μη Κερδοσκοπικός Συνεταιρισμός Bioscoop ιδρύθηκε το 2013, λειτουργεί ως σούπερ μάρκετ - παντοπωλείο στη Θεσσαλονίκη και η κύρια πρακτική που ακολουθεί είναι η επαναχρησιμοποίηση απορριμμάτων ξύλου και παροχή φαγητού. Απαρτίζεται από 430 μέλη και πραγματοποιεί πολλές δράσεις της κυκλικής οικονομίας, όπως ανακύκλωση χαρτιού, πλαστικών, πλαστικών καλυμμάτων, τα οποία μετατρέπονται σε αναπηρική καρέκλα αλλά και μπαταριών, συσκευασιών κ.λπ., παροχή ξύλινων πέλετ δωρεάν σε ανθρώπους που θα τα χρησιμοποιήσουν σε κατασκευές έτσι ώστε να αξιοποιηθούν σε κάτι χρήσιμο, τα ράφια των καταστημάτων, καθώς και η συντριπτική πλειονότητα του εξοπλισμού (ψυγεία, αποθήκη κ.λπ.) είναι μεταχειρισμένα κ.λπ.

<http://www.bioscoop.gr/>

Ένα τεκμήριο επιτυχίας αυτού του εγχειρήματος είναι ότι έχουν επαναχρησιμοποιηθεί/προσφερθεί εκατοντάδες κιλά φρέσκων τροφίμων και παλετών ξύλου σε οργανισμούς.

Ακόμα, το δίκτυο της Bioscoop συνεχίζει να αυξάνεται συνεχώς και να δημιουργούνται καινούριες συμφωνίες με προμηθευτές τροφίμων. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται χαμηλότερο κόστος λειτουργίας και υψηλότερα έσοδα.

Επιπρόσθετα, ο συνεταιρισμός συνεργάζεται επίσης με παρόμοιους συνεταιρισμούς σε διεθνές επίπεδο, τόσο σε εμπορικούς όρους (προμήθεια προϊόντων) όσο και σε πολιτικούς (δίκτυο υποστήριξης και ανταλλαγή γνώσεων). Οι ΜΜΕ που έχουν επισυνάψει συνεργασίες προέρχονται κυρίως από την αλυσίδα Αγοροδιατροφής (Agrifood chain) και ακολουθούν την πολιτική να παρέχουν τα προϊόντα τους απευθείας, χωρίς διαμεσολαβητές.

Επιπλέον, όσον αφορά τη βιωσιμότητα, χάρη στο Bioscoop έχουν δημιουργηθεί θέσεις εργασίας, έχει δημιουργηθεί ένας σύνδεσμος μεταξύ καταναλωτών (μέλη του συνεταιρισμού καθώς και κατοίκων της περιοχής) και παραγωγών που βασίζεται στο αμοιβαίο όφελος, τις δίκαιες τιμές και τις ανθρώπινες σχέσεις. Περιβαλλοντικά, το BiosCoop έχει προωθήσει τη βιωσιμότητα με πολλούς τρόπους: Μέσω της προώθησης της «τοπικοποίησης» (τοπική παραγωγή και κατανάλωση), ποιοτικά - υγιή - βιώσιμα προϊόντα (χωρίς γενετικώς τροποποιημένους σπόρους ή υποπροϊόντα ή

επιβλαβή φυτοφάρμακα κ.λπ.), τη μείωση του πλαστικού και άλλων ρύπων, ή μέσω της υπεράσπισης της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας στα μέλη του και στην κοινωνία.

5. Οικοτεχνία Γρόπαλης - Επαναχρησιμοποίηση γεωργικών αποβλήτων, Πέλλα, Ελλάδα

Η Οικοτεχνία Γρόπαλης αποτελεί μια οικογενειακή επιχείρηση που βρίσκεται στο χωριό Σταυροδρόμι του Δήμου Πέλλας από το 2018. Ο ιδιοκτήτης της εταιρείας είναι ένας αγρότης που παράγει στα δικά του χωράφια φρούτα και λαχανικά και τα προϊόντα τους όπως μαρμελάδες, σάλτσες κ.λπ.

Η διαδικασία παραγωγής πραγματοποιείται μεταξύ Ιουλίου και Σεπτεμβρίου στο πλαίσιο του προγράμματος HACCP, το οποίο διασφαλίζει την υγιεινή και την ασφάλεια των τροφίμων. Τα τρόφιμα διατίθενται προς πώληση σε τοπικές και ανοιχτές αγορές.

Τα απορρίμματα από τη διαδικασία παραγωγής ανακυκλώνονται ή επαναχρησιμοποιούνται. Τα υπολείμματα λαχανικών χρησιμοποιούνται ως τροφή για τα ζώα του αγρότη, ενώ αυτά των ροδάκινων χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη για την παραγωγή ενέργειας για θέρμανση στην κατοικία.

Τέλος, τα τεκμήρια επιτυχίας είναι ότι σχεδόν 500 κιλά απορριμμάτων επαναχρησιμοποιήθηκαν για παραγωγή λιπασματοποίησης και ενέργειας ενώ ο στόχος που έχουν θέσει είναι να επεκταθεί το δίκτυο της προσελκύοντας φιλικούς προς το περιβάλλον πελάτες και συνεργάτες για ανταλλαγή γνώσεων και συνεργασίες στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας.

6. ΕΛΔΙΑ Α.Ε. – Ανακύκλωση ξύλου και ληγμένων τροφίμων, Θεσσαλονίκη, Ελλάδα

Η ΕΛΔΙΑ είναι η μεγαλύτερη εταιρεία διαχείρισης και ανακύκλωσης απορριμμάτων στη Βόρεια Ελλάδα. Ιδρύθηκε το 1997 και λειτουργεί στις ιδιόκτητες εγκαταστάσεις της επιχείρησης στη Νεοχωρούδα Θεσσαλονίκης.

Σε ότι αφορά τις Δράσεις Κυκλικής Οικονομίας που υλοποιεί η επιχείρηση, υπάρχουν δύο ξεχωριστές δράσεις:

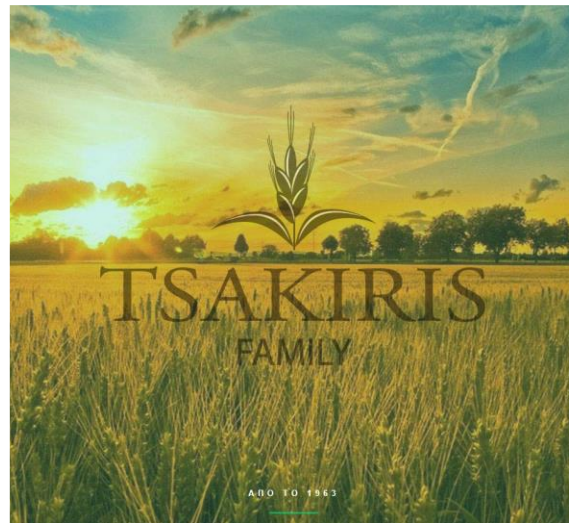
- Απορρίμματα ξύλου: Η εταιρεία χρησιμοποιεί ένα σετ θρυμματιστών ξύλου και σίτες για να επεξεργαστεί σπασμένες παλέτες, κλαδιά δέντρων και κόντρα πλακέ σε βιομάζα αποδεκτού μεγέθους που χρησιμοποιείται ως εναλλακτικό καύσιμο στη βιομηχανία τσιμέντου.
- Ληγμένα τρόφιμα: Η εταιρεία επεξεργάζεται όλα τα ληγμένα τρόφιμα (γαλακτοκομικά και στερεά) μέσω μιας εγκατάστασης αποσυσκευασίας. Το περιεχόμενο προωθείται σε μια εγκατάσταση βιοαερίου, ενώ η συσκευασία προωθείται σε μια μονάδα διαλογής ανακύκλωσης για τη διαλογή και τη δεματοποίηση όλων των διαφορετικών τύπων ανακυκλώσιμων (πλαστικό, μέταλλο, γυαλί, αλουμίνιο).

Από την παραπάνω διαδικασία επεξεργασίας και ανακύκλωσης, περισσότεροι από πέντε (5) τόνοι τροφίμων έχουν ανακυκλωθεί, οι οποίοι σε διαφορετική περίπτωση απλά θα κατέληγαν στους χώρους ταφής απορριμμάτων.

Βασική επιδίωξη και στόχος της εταιρείας είναι οι επενδύσεις σε εξειδικευμένη τεχνολογία προκειμένου να διασφαλίσει την βιωσιμότητα των παραπάνω διαδικασιών επεξεργασίας απορριμμάτων.

7. Οικογένεια Τσακίρης – Επαναχρησιμοποίηση των απορριμμάτων τροφίμων σε νέα προϊόντα διατροφής και αξιοποίηση κτηνοτροφικών αποβλήτων για παραγωγή ενέργειας, Θεσσαλονίκη, Ελλάδα

Η Οικογένεια Τσακίρης - ΑΒΓΑ ΤΣΑΚΙΡΗ Α.Ε. είναι μια από τις μεγαλύτερες εταιρείες παραγωγής αυγών στην Ελλάδα. Ιδρύθηκε το 1963 στη Νεοχωρούδα Θεσσαλονίκης και έχει επεκτείνει τις δραστηριότητές της σε τρόφιμα ειδικής διατροφής (βιολογικά αυγά, αυγά ελευθέρως βοσκής, πλούσια σε Ωμέγα -3) και δημητριακά πρωινού (βιολογική καλλιέργεια 300 στρεμμάτων σιτηρών).

Η εταιρεία έχει υιοθετήσει δράσεις Κυκλικής Οικονομίας για την επαναχρησιμοποίηση των απορριμμάτων τροφίμων και την αξιοποίηση των κτηνοτροφικών αποβλήτων που δημιουργούνται στις εγκαταστάσεις της. Πιο συγκεκριμένα, τα κτηνοτροφικά απόβλητα χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη για την παραγωγή ενέργειας αξιοποιώντας το παραγόμενο βιοαέριο. Επιπλέον, η υπόλοιπη βιομάζα χρησιμοποιείται ως λίπασμα στις αγροτικές καλλιέργειες που ανήκουν στην εταιρεία.

Επιπλέον, τα παραγόμενα αυγά μετά την ημερομηνία λήξης τους δεν απορρίπτονται σε χώρους υγειονομικής ταφής, αλλά διατίθενται σε άλλες επιχειρήσεις για την παραγωγή νέων προϊόντων μετά από ειδική επεξεργασία.

Μεταξύ των βασικών στόχων της εταιρείας είναι η μείωση των απορριμμάτων τροφίμων και των κτηνοτροφικών αποβλήτων και η παραγωγή ενέργειας από βιομάζα. Μία από τις δυσκολίες που προέκυψαν κατά την παραπάνω επεξεργασία των αποβλήτων, είναι ότι οι όγκοι βιομάζας που χρησιμοποιούνται από πτηνοτροφεία για την παραγωγή ενέργειας είναι μικρότεροι σε σύγκριση με τους αντίστοιχους της βιομάζας των βοοειδών.

Αυτό που είναι ενθαρρυντικό στην όλη προσπάθεια, είναι ότι γενικότερα οι εγχώριες πτηνοτροφικές μονάδες είναι πρόθυμες να υιοθετήσουν δράσεις κυκλικής οικονομίας.

4.2 Καλές Πρακτικές με ενδιαφέρον για μεταφορά στην ΠΚΜ

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης των δράσεων ανταλλαγής εμπειριών του έργου SinCE-AFC και αξιοποιώντας τα προαναφερόμενα κριτήρια καταγράφηκαν διάφορες καλές πρακτικές στις περιφέρειες των εταιριών του έργου που σχετίζονται με την εφαρμογή πολιτικών και σχεδίων για την αύξηση της συμμετοχής των ΜΜΕ της αγροδιατροφικής αλυσίδας στην κυκλική οικονομία μέσω της προώθησης των κατάλληλων διαχειριστικών και χρηματοδοτικών οριζόντιων μηχανισμών.

Κάποιες από αυτές τις καλές πρακτικές έχουν χαρακτηριστικά τα οποία μπορούν να μεταφερθούν και να εφαρμοστούν στην Ελλάδα. Παρακάτω παρουσιάζονται αυτές οι πρακτικές από διάφορες Περιφέρειες του έργου, που σηματοδοτούν την δυνατότητα στήριξης παρόμοιων λύσεων στην ΚΜ ή την επέκταση ήδη υπαρχόντων.

1. ECOPartner - Public-private partnership for eco-innovation in promoting the circular economy, Ρουμανία

Το ECOPartner αποτελεί μια σύμπραξη δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για την οικολογική καινοτομία στο πλαίσιο της προώθησης της κυκλικής οικονομίας και ήταν ενεργή την περίοδο 2015-2017. Καθώς η έλλειψη τεχνικής εμπειρογνώμοσύνης στον τομέα της οικολογικής καινοτομίας ή σε συναφείς τομείς (π.χ. απόδοση πόρων και καθαρή παραγωγή, περιβαλλοντική διαχείριση κ.λπ.) ήταν αισθητή, ξεκίνησε μια ρουμανικο-ελβετική συνεργασία στο πλαίσιο του έργου EcoPartner. Πιο συγκεκριμένα, αυτό το μοντέλο καλών πρακτικών ξεκίνησε από το Εθνικό Κέντρο Βιώσιμης Παραγωγής και Κατανάλωσης της Ρουμανίας, σε συνεργασία με την Οργάνωση της Γενεύης για την Ανάπτυξη της Κυκλικής Οικονομίας στην Ελβετία και τον Σύλλογο των Clusters στη Ρουμανία, στο πλαίσιο του προγράμματος ECOPartner.

PROGRAMUL DE COOPERARE ELVEȚIANO-ROMÂN
SWISS-ROMANIAN COOPERATION PROGRAMME

Μέσω αυτού, δημιουργήθηκε ένα δίκτυο οικολογικής καινοτομίας σε εθνικό επίπεδο, με τους ακόλουθους στόχους:

- Υποστήριξη της εκπόνησης συγκεκριμένων πολιτικών, στρατηγικών και εργαλείων, επικεντρωμένων στην οικολογική καινοτομία.
- Εκπαίδευση για την ανάπτυξη συγκεκριμένων ικανοτήτων, την εισαγωγή της οικολογικής καινοτομίας στο πανεπιστημιακό πρόγραμμα σπουδών. ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης.
- Ανάπτυξη υπηρεσιών υποστήριξης για εταιρείες και ομάδες (αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας μέσω της οικολογικής καινοτομίας, αξιολόγηση απόδοσης/έλεγχος · ανταλλαγές ορθών πρακτικών και προώθηση νέων καινοτόμων και πράσινων επιχειρηματικών μοντέλων) κ.α.
- Προώθηση του δικτύου Reln σε εθνικό / περιφερειακό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σύνδεση με άλλα ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα, μακροπρόθεσμη ανάπτυξη μιας κουλτούρας οικολογικής καινοτομίας.

Τα μέλη του δικτύου πραγματοποιούν δραστηριότητες δικτύωσης, παρέχουν τεχνική υποστήριξη, πληροφορίες και πόρους στον τομέα της οικο-καινοτομίας για εταιρείες και ενδιαφερόμενα μέρη.

Οι κύριοι δικαιούχοι αυτού του παραδείγματος ορθών πρακτικών είναι εταιρείες, αλλά και ομάδες, κέντρα τεχνολογικής καινοτομίας, σχετικές ΜΚΟ κ.λπ.

Στο παρόν έργο συμμετείχαν περισσότεροι από 100 εμπειρογνώμονες (εταίροι έργου και ενδιαφερόμενα μέρη), μελλοντικά μέλη του δικτύου Reln, άτομα που εκπαιδεύονται στην οικο-καινοτομία, άτομα που επιλέχθηκαν για να πραγματοποιήσουν επισκέψεις μελέτης στην Ελβετία, clusters, εκπρόσωποι του ακαδημαϊκού χώρου, άτομα από ΜΚΟ κ.λπ.

Πολλά από τα αποτελέσματα που προέκυψαν λόγω αυτού του εγχειρήματος είναι:

- Δραστηριότητες για την ανάλυση του πλαισίου της οικολογικής καινοτομίας στη Ρουμανία
- Κατάρτιση ενός αριθμού 22 εμπειρογνομόνων για την υποστήριξη οργανισμών στην εφαρμογή της οικολογικής καινοτομίας
- Ανάπτυξη της πρωτοβουλίας Green Club, μιας πλατφόρμας για την άμεση υποστήριξη των εταιρειών στην εφαρμογή της ιδέας τους βήμα - βήμα στο RECP (Renewable Energy Cooperation Programme), δηλαδή στο Πρόγραμμα Συνεργασίας για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.
- Δημιουργία ενός ρουμανικού δικτύου οικολογικής καινοτομίας.
- Υλοποίηση πιλοτικών οικολογικών καινοτόμων έργων σε εταιρείες.

Τέλος, το Ρουμανικό Δίκτυο οικολογικής καινοτομίας, ο Πράσινος Σύλλογος Επιχειρηματιών, το Εγχειρίδιο οικολογικής καινοτομίας και η διαδικτυακή πύλη οικολογικής καινοτομίας - Data Hub, καθοδηγούν την εφαρμογή της έννοιας της οικοκαινοτομίας σε εταιρείες, σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, παρουσιάζουν μοντέλα καλών πρακτικών, ιστορίες επιτυχίας και άλλες πηγές πληροφόρησης.

<http://clustero.eu/ecopartner-partnership-for-eco-innovation/>

2. The Local Food Waste Hub project (Πρόγραμμα διανομής απορριμμάτων τοπικών τροφίμων) – Μιλάνο, Ιταλία

Μία από τις προτεραιότητες της Πολιτικής Τροφίμων για την πόλη του Μιλάνο είναι η μείωση των απορριμμάτων τροφίμων και η καινοτομία των μεθόδων αξιοποίησης αυτών μέσω της διανομής τους σε ευπαθείς ομάδες.

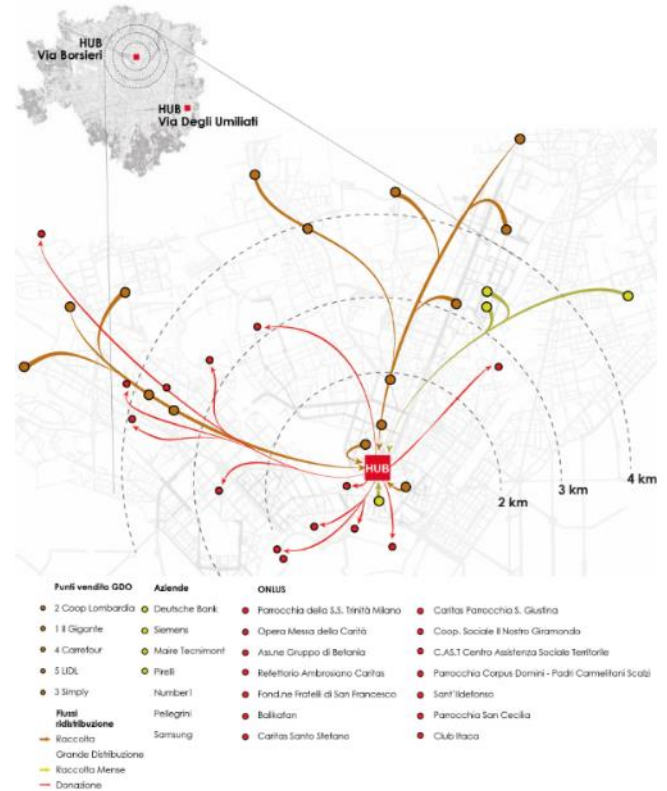

Πιο συγκεκριμένα, ο Δήμος του Μιλάνο το 2016 δημιούργησε το πρόγραμμα Local Food Waste Hub με τη βοήθεια άλλων φορέων στην πόλη, όπως μέσω της συμμετοχής διαφορετικών τοπικών φορέων, για παράδειγμα ερευνητικά κέντρα, ιδρύματα, φορείς ιδιωτικού τομέα, κοινωνικοί φορείς κ.λπ. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι ο σχεδιασμός και η δοκιμή ενός τέτοιου μοντέλου που αφορά την ανάκτηση και την ανακατανομή των πλεονασμάτων τροφίμων βασίζεται σε τοπικά δίκτυα γειτονιάς. Η ύπαρξη μιας πολιτικής για τα τρόφιμα βοήθησε στη δημιουργία ενός ισχυρού δικτύου και εμπιστοσύνης για τους πολίτες.

Όλα τα είδη τροφίμων συλλέγονται και αποθηκεύονται σ' αυτό το κέντρο και διάφορες ΜΚΟ, τοπικές φιλανθρωπικές οργανώσεις τα διανέμουν σε ανθρώπους που έχουν ανάγκη.

Προς το παρόν, το δίκτυο αποτελείται από 21 ΜΚΟ, 11 σούπερ-μάρκετ και 5 εταιρείες εστίασης. Ακόμα, μέχρι στιγμής έχουν αποθηκευτεί και δωριστεί 77 τόνοι τροφίμων που αντιστοιχούν σε 154.000 γεύματα.

Κλείνοντας, φαίνεται πως το μοντέλο αυτό είναι πολύ αποτελεσματικό καθώς έχει μεγάλη επιτυχία, έχει χτιστεί ένα ισχυρό δίκτυο μεταξύ διαφόρων φορέων και πολλοί άνθρωποι που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες έχουν την ευκαιρία για βοήθηθούν μέσω της παροχής τροφίμων. Ακόμα, το δίκτυο συνεχίζει να μεγαλώνει και το μοντέλο να εφαρμόζεται και σε άλλες περιοχές.

3. Re-use/reduction of food waste (Επαναχρησιμοποίηση/Μείωση των απορριμμάτων τροφίμων), Ιρλανδία

Τον Απρίλη του 2020, η Irish Manufacturing Research (IMR) έβαλε σε εφαρμογή ένα πιλοτικό πρόγραμμα καινοτομίας Βιομηχανικής Συμβίωσης μεταξύ των επιχειρήσεων St Mel's Brewery και του Panelto Food, το οποίο χρηματοδοτείται από τον Οργανισμό Προστασίας του Περιβάλλοντος (Environmental Protection Agency - EPA).

<https://imr.ie/pages/symbiobeer/>

Πιο συγκεκριμένα, τα περισσεύματα ψωμιού από ένα αρτοποιείο χρησιμοποιούνται ως υποκατάστατο βύνης για την παραγωγή μιας νέας μπίρας από ένα ζυθοποιείο, ενώ τα ήδη χρησιμοποιημένα σιτάρια χρησιμοποιούνται ως συστατικό προστιθέμενης υψηλής διατροφικής αξίας στα προϊόντα αρτοποιίας.

Τέλος, οι ειδικοί στόχοι που έχουν τεθεί για τη συγκεκριμένη συνεργασία είναι:

- Αύξηση της προοπτικής των εσόδων και δημιουργία νέων ροών εσόδων μέσω της ανάπτυξης νέων προϊόντων και διαφοροποίησης τους.
- Μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις μετατρέποντας τα απόβλητα σε πόρους.
- Μειωμένες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που σχετίζονται με τη μεταφορά και την εξαγωγή πρώτων υλών.
- Αυξημένη ανθεκτικότητα στην εφοδιαστική αλυσίδα λόγω τοπικής πηγής δευτερογενών πρώτων υλών.

Τα αποτελέσματα που αποδεικνύουν τη μέχρι στιγμής επιτυχία του εγχειρήματος είναι η εναλλακτική χρήση των αποβλήτων αυτών, αφού τα υπο-προϊόντα αξιοποιούνται στις δύο διαδικασίες παραγωγής επιτελώντας στη δημιουργία δύο καινοτόμων προϊόντων.

Παρ' όλα αυτά, για να είναι επιτυχημένο το παραπάνω εγχείρημα και γενικότερα ένα μοντέλο κυκλικής οικονομίας, είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί ένα υψηλό επίπεδο συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων αλλά και να γίνονται σχετικές έρευνες έτσι ώστε να εντοπιστούν καινούρια υπό-προϊόντα ή απορρίμματα που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν κατάλληλα, μετατρέποντάς τα σε πόρους.

4. Εφαρμογή Foodsī - Μείωση των απορριμμάτων τροφίμων σε εστιατόρια, αρτοποιεία, ζαχαροπλαστεία και σούπερ μάρκετ, Πόζναν, Πολωνία

Με στόχο τη μείωση των απορριμμάτων τροφής, τα οποία μόνο στην Πολωνία αγγίζουν τους 5 εκατομμύρια τόνους κάθε χρόνο αφού πάνω από το 1/3 του παραγόμενου φαγητού πηγαίνει στα σκουπίδια, τον Απρίλιο του 2019 η Poles δημιούργησε μια εφαρμογή, την Foodsī, για την πώληση τροφίμων από καταστήματα και εστιατόρια σε χαμηλότερη τιμή ως εναλλακτική λύση για την μη απόρριψή τους.

Το Foodsi είναι ένα εργαλείο που αφορά την καταπολέμηση αυτού του προβλήματος μέσω της κυκλικής οικονομίας. Εφαρμόζεται σε διάφορες πόλεις της Πολωνίας και ουσιαστικά βοηθά εστιατόρια, φούρνους, καφετέριες και σουπερ μάρκετ να μειώσουν την ποσότητα των απορριμμάτων τροφίμων που παράγουν, διαθέτοντάς τα μέσω της εφαρμογής.

Οι κύριοι δικαιούχοι αυτής της εφαρμογής είναι διάφοροι φορείς από τη βιομηχανία τροφίμων, οι οποίες αντί να τα πετούν, διαθέτουν και πάλι στην αγορά τα προϊόντα τους σε μορφή «έκπληξης». Με αυτόν τον τρόπο, προκύπτει κέρδος αντί να υποστούν την ολική απόρριψή τους.

Επιπρόσθετα, υπάρχει μια υπηρεσία με την οποία ορισμένα άτομα παραγγέλνουν εξαρχής προϊόντα σε «πακέτο έκπληξης» για συγκεκριμένο χρόνο και τιμή, για τον λόγο ότι είναι χαμηλότερη συγκριτικά με την τιμή της αγοράς.

Ένα από τα μειονεκτήματα που υπάρχουν στη συγκεκριμένη καλή πρακτική είναι ότι ο αριθμός των φορέων είναι ανεπαρκής, καθώς κάποιες μέρες η λίστα με τα μέρη που προσφέρουν γεύματα προς πώληση μπορεί να είναι κενή ή να βρίσκονται σε μακρινή απόσταση από το κέντρο. Γι' αυτό το λόγο, είναι δημοφιλής στους κατοίκους της εκάστοτε περιοχής.

Ένα από τα πλεονεκτήματα αυτού του μοντέλου είναι ότι πολλές επιχειρήσεις διαφημίζονται και κερδίζουν τακτικούς πελάτες και λόγω των χαμηλότερων τιμών αλλά και λόγω της περιβαλλοντικής κουλτούρας που έχουν. Ακόμα, άτομα σε λιγότερο πλεονεκτική οικονομική θέση, έχουν την ευκαιρία να δοκιμάσουν γεύματα που υπό άλλες συνθήκες, δε θα μπορούσαν (σε κάποιες περιπτώσεις η τιμή είναι κατά 70% χαμηλότερη).

Τέλος, φυσικά ένας από τους στόχους που έχουν τεθεί είναι η αύξηση των συνεργαζόμενων εστιατορίων κ.λπ., η μεγαλύτερη διάθεση γευμάτων/προϊόντων και η επέκταση της εφαρμογής σε άλλες πόλεις της χώρας.

<https://www.foodsi.pl/>

5. ICESP - Italian Circular Economy Stakeholder Platform (Πλατφόρμα για ενδιαφερόμενα μέρη της Ιταλικής Κυκλικής Οικονομίας), Ιταλία.

Το ICESP είναι μία ιταλική πλατφόρμα, η οποία προωθείται από τον ENEA (Εθνικός Οργανισμός για τις νέες τεχνολογίες, την ενέργεια και την αειφόρο οικονομική ανάπτυξη) και ενσωματώνεται στο ECESP (Ευρωπαϊκή πλατφόρμα ενδιαφερόμενων για την κυκλική οικονομία). Δημιουργήθηκε το 2018 και αποτελείται από ένα δίκτυο που έχει ως στόχο να δημιουργήσει μια εθνική σύγκλιση σε πρωτοβουλίες, εμπειρίες, κρίσεις και προσδοκίες για την κυκλική οικονομία που πρέπει να εκπροσωπεί η Ιταλία στην Ευρώπη, προωθώντας τον «ιταλικό τρόπο δημιουργίας κυκλικής οικονομίας». Πιο συγκεκριμένα, τα αποτελέσματα που προκύπτουν στην Ιταλία, συγκρίνονται με αυτά της Ευρώπης και συμβάλλουν στην Ευρωπαϊκή Ατζέντα της Κυκλικής Οικονομίας.

Το ICESP έχει θέσει ως στόχους:

- Την προώθηση της κυκλικής οικονομίας στην Ιταλία,
- Τη χαρτογράφηση ορθών πρακτικών της Ιταλίας,
- Την εφαρμογή μόνιμου επιχειρησιακού μέσου για τη διευκόλυνση του διατομεακού διαλόγου και των συνεργιών μεταξύ των Ιταλών παραγόντων.

Τα μέλη του ICESP αποτελούν εκπρόσωποι:

- Της τοπικής και κεντρικής δημόσιας διοίκησης,
- του εκπαιδευτικού, ερευνητικού και καινοτομικού συστήματος,
- εταιρειών και επαγγελματικών ενώσεων και
- εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών.

Ακόμα, όλα τα μέλη τηρούν τον καταστατικό χάρτη του ICESP, ο οποίος καθορίζει τους στόχους, τη σύνθεση, τα πεδία ενδιαφέροντος και τα λειτουργικά εργαλεία της πλατφόρμας.

Η πλατφόρμα είναι οργανωμένη σε 7 ομάδες εργασίας, καθεμία με ειδική εμπειρία σε θέματα που σχετίζονται με την κυκλική οικονομία.

Επί του παρόντος, το ICESP συγκροτείται από 94 οργανισμούς ως υπογράφοντες και 177 οργανισμούς ως εμπειρογνώμονες συμμετέχοντες στην ομάδα εργασίας, εκ των οποίων το 60% είναι εταιρείες και εμπορικές ενώσεις, το 20% προέρχεται από τομείς έρευνας και καινοτομίας, το 11% είναι δημόσιοι φορείς, το 9% είναι πολίτες και μέρος του τριτογενή τομέα.

Όσον αφορά τα τεκμήρια επιτυχίας αυτής της πλατφόρμας, τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν καταφέρει να αναπτύξουν 80 καλές πρακτικές και έχουν διατεθεί στη βάση δεδομένων των Καλών Πρακτικών της Κυκλικής Οικονομίας, η οποία τροφοδοτείται και ενημερώνεται χάρη στην αποτελεσματική συνεργασία όλων των συμμετεχόντων.

<https://www.icesp.it/>

5. Λεπτομέρειες των προβλεπόμενων δράσεων

Το Σχέδιο Δράσης αποσκοπεί στη διερεύνηση δράσεων οι οποίες θα επηρεάσουν ή/και θα ενταχθούν στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΠΚΜ και θα υλοποιηθούν μέχρι το τέλος του έργου SinCE AFC.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΠΚΜ της περιόδου 2014-2020 οδεύει προς τη λήξη του και ειδικότερα το γεγονός ότι οι διαθέσιμοι πόροι του έχουν δεσμευτεί πλήρως ή/και έχουν ανακατανομηθεί σε δράσεις αντιμετώπισης των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, υπάρχουν σημαντικές δυσκολίες στη σύνδεση του παρόντος Σχεδίου Δράσης με το Μέσο Πολιτικής που έχει δηλωθεί στην εγκεκριμένη Αίτηση Χρηματοδότησης (Application Form), που είναι το ΕΠ της ΚΜ 2014-2020.

Με βάση τα στοιχεία αυτά, διαμορφώθηκε σχετικό ερώτημα και τελικά εγκρίθηκε από την Κοινή Γραμματεία του Προγράμματος η αντικατάσταση του τρέχοντος μέσου πολιτικής, με το νέο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2021-2027, το οποίο βρίσκεται υπό διαμόρφωση με παρόμοιους αυτοκαθορισμένους δείκτες.

- Στόχος Πολιτικής 1 «Μια πιο ανταγωνιστική και πιο έξυπνη Ευρώπη μέσω της προώθησης καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και περιφερειακής συνδεσιμότητας ΤΠΕ» και
 - ο Ειδικός Στόχος «2. Αποκομίζοντας τα οφέλη της ψηφιοποίησης για πολίτες, εταιρείες κυβερνήσεις και Τοπικές Αυτοδιοικήσεις» και
 - ο Ειδικός Στόχος «3. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων».

Για τον παραπάνω Περιφερειακό Ειδικό Στόχο 3, το υπό διαμόρφωση μέχρι στιγμής ΠΕΠ 2021-2027 περιλαμβάνει τέσσερις (4) κατηγορίες παρεμβάσεων και η 4^η αφορά την «Ενίσχυση οριζόντιου χαρακτήρα δομών στήριξης της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια».

Στο πλαίσιο αυτό προτείνονται ενδεικτικοί τύποι δράσεων, όπως η «Δημιουργία – αξιοποίηση δομών για την υποστήριξη της καινοτόμου επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας».

Αυτό ενσωματώνει τον σχεδιασμό για τη δημιουργία δομής (είτε ανεξάρτητης είτε μέσω του «Μηχανισμού Υποστήριξης Οικοσυστήματος Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας - One Stop Liaison Office» για την προώθηση δράσεων κυκλικής οικονομίας.

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι το ΠΕΠ ΚΜ 2021-2027 βρίσκεται ακόμη υπό διαμόρφωση χωρίς επίσημη έγκριση της ΕΕ, οι παραπάνω τύποι παρεμβάσεων για την υποστήριξη δομών καινοτομίας και επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια σε ό,τι αφορά την προώθηση δράσεων κυκλικής οικονομίας θα καθοριστούν στην επόμενη προγραμματική περίοδο του έργου.

5.1 Δράση 1: Μηχανισμός οριζόντιας υποστήριξης της επιχειρηματικότητας στην κυκλική οικονομία

Συνάφεια με το έργο SinCE-AFC

Η παρούσα δράση προέκυψε ως αποτέλεσμα της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των Περιφερειών που συμμετέχουν στο έργο σε συνδυασμό με τις ανάγκες που αναδείχθηκαν από την ενεργό συμμετοχή της τοπικής ομάδας εμπλεκόμενων φορέων στις συναντήσεις εργασίας που έλαβαν χώρα. Περαιτέρω, τα αρχικά ευρήματα και εισροές της διαδικασίας μάθησης του έργου SinCE-AFC κοινοποιήθηκαν στις αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας (Αυτοτελής Διεύθυνση Υποστήριξη Καινοτομίας & Επιχειρηματικότητας), η οποία επιβεβαίωσε το μεγάλο ενδιαφέρον των τοπικών ΜΜΕ για την κυκλική οικονομία, το οποίο είχε ήδη διαφανεί μέσα από τα εργαστήρια Επιχειρηματικής Ανακάλυψης που διοργανώθηκαν στο πλαίσιο της Στρατηγικής RIS3. Βάσει των παραπάνω, η Περιφέρεια διοργάνωσε ξεχωριστό εργαστήριο επιχειρηματικής ανακάλυψης με θέμα την κυκλική οικονομία στις 11/2/2021, στο πλαίσιο του σχεδιασμού και της εξειδίκευσης των δράσεων και των αξόνων καινοτομίας για την επόμενη Προγραμματική περίοδο (ΠΕΠ ΕΣΠΑ 2021-2027). Μεταξύ των προτάσεων που επεξεργάστηκαν για κατάθεση προς την ΕΥΔ ΕΠ ΠΚΜ περιλαμβάνονται δράσεις σχετικές με την δημιουργία ενός μηχανισμού υποστήριξης των ΜΜΕ για δράσεις κυκλικής οικονομίας, σε συνδυασμό με την χρήση ψηφιακών εργαλείων υποστήριξης που αποσκοπούν στην ενίσχυση της καινοτομικής ικανότητας του οικοσυστήματος της κυκλικής οικονομίας.

Περιγραφή Δράσης

Η δράση αφορά στην ανάπτυξη ενός μηχανισμού υποστήριξης της επιχειρηματικότητας στην **κυκλική οικονομία**, ο οποίος θα **ενδυναμώσει τις επιχειρήσεις** της περιοχής προκειμένου αυτές να **υιοθετήσουν πρακτικές κυκλικής**

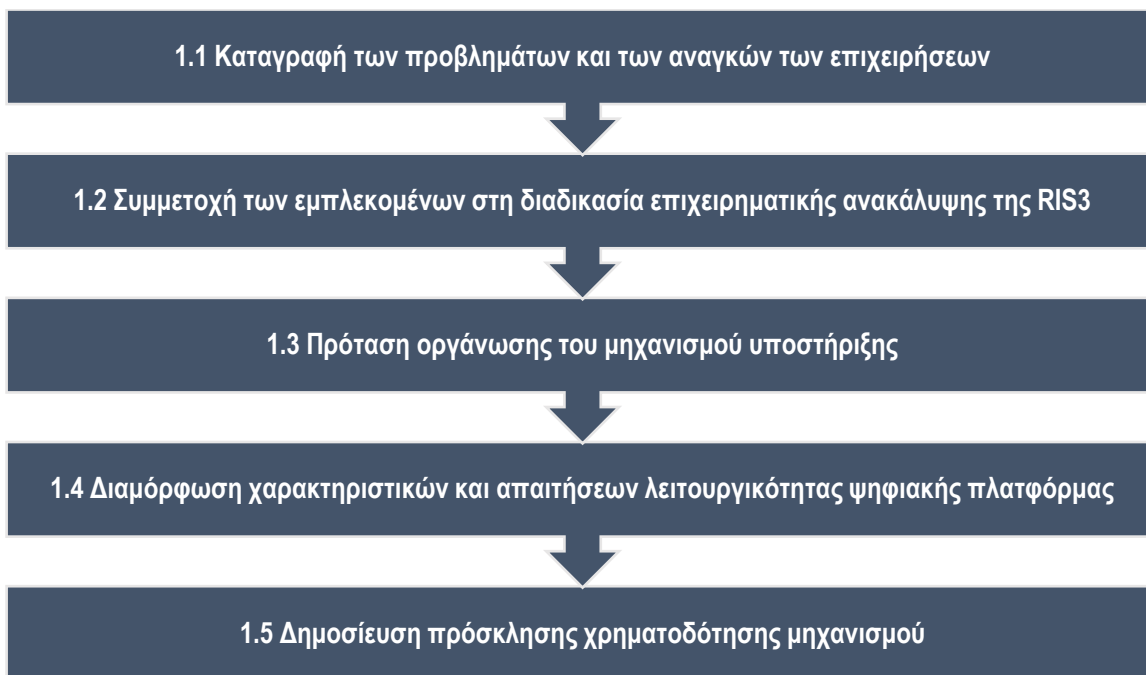
οικονομίας και να δημιουργήσουν επιχειρηματικές συνεργασίες ή/και συνεργατικούς σχηματισμούς κλειστών κύκλων εφοδιαστικής αλυσίδας.

Η Περιφέρεια και οι τοπικοί εμπλεκόμενοι φορείς εργάζονται ήδη προς αυτήν την κατεύθυνση έχοντας ως βάση την ενταγμένη στο ΠΕΠ ΚΜ πράξη «One Stop Liaison Office», και κατά την δεύτερη φάση του έργου SinCE-AFC θα ολοκληρώσουν την σχηματοποίηση του μηχανισμού υποστήριξης της επιχειρηματικότητας στην κυκλική οικονομία, παραδίδοντας μια ολοκληρωμένη μελέτη για την ένταξη και χρηματοδότηση αυτού από το ΠΕΠ ΚΜ 2021-2027.

Οι βασικές παρεχόμενες υπηρεσίες από τον μηχανισμό υποστήριξης της επιχειρηματικότητας στην κυκλική οικονομία θα περιλαμβάνουν:

- ενημέρωση και ευαισθητοποίηση επιχειρήσεων και επιχειρηματιών για τις διαστάσεις της κυκλικότητας και τα επιχειρηματικά οφέλη
- συμβουλευτική υποστήριξη και καλές πρακτικές για την αξιοποίηση των παρα-προϊόντων της παραγωγικής τους διαδικασίας
- ψηφιακά εργαλεία για την διασύνδεση και την αποτύπωση των παραγωγικών εισροών και εκροών σε επιμέρους τομείς, όπως την αγροδιατροφή

Το περιεχόμενο και οι προδιαγραφές των παρεχόμενων υπηρεσιών αναμένεται να προκύψουν κατά τη 2^η φάση υλοποίησης του SinCE-AFC, μέσα από το παρακάτω σαφές πρόγραμμα ενεργειών.

Εμπλεκόμενοι

Οι εμπλεκόμενοι φορείς στην υλοποίηση της Δράσης αποτελούν μέρος της Τοπικής Ομάδας Εμπλεκόμενων. Στο πλαίσιο των συναντήσεων των εμπλεκόμενων και αξιοποιώντας την εμπειρία από αντίστοιχες καλές πρακτικές που αναδείχθηκαν

στις διαπεριφερειακές συναντήσεις του έργου, κατανέμονται οι αρχικοί ρόλοι κάθε εμπλεκόμενου στην υλοποίηση σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα.

Φορέας	Ρόλος
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	Είναι ο φορέας υλοποίησης της δράσης, και δεδομένου του ρόλου της ως φορέα σχεδιασμού και υλοποίησης πολιτικών, αναλαμβάνει τον συντονισμό της δράσης.
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ) ΕΠ ΠΚΜ	Η ΕΥΔ είναι ο φορέας χρηματοδότησης και προγραμματισμού του εργαλείου πολιτικής.
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Α.Ε.	Επικεφαλής του έργου Since-AFC. Υποστήριξη στην καταγραφή των αναγκών των επιχειρήσεων με μεταφορά καλών πρακτικών και εμπειριών.
OSLO	Αποτελεί τον μηχανισμό υποστήριξης της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης και αναθεώρησης της RIS3.
Επιχειρήσεις στην αλυσίδα αξίας της αγροδιατροφής / Σύνδεσμοι – φορείς / Cluster agrotechexport	Αποτελούν τους ωφελούμενους της δράσης και την πηγή καταγραφής των κύριων αναγκών στον τομέα.

Χρονοδιάγραμμα

Δραστηριότητες	Εξάμηνο			
	A2022	B2022	A2023	B2023
1.1 Καταγραφή των προβλημάτων και των αναγκών των επιχειρήσεων				
1.2 Συμμετοχή των εμπλεκόμενων στην διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης της RIS3				
1.3 Πρόταση οργάνωσης του μηχανισμού υποστήριξης				
1.4 Διαμόρφωση χαρακτηριστικών και απαιτήσεων λειτουργικότητας ψηφιακής πλατφόρμας				
1.5 Δημοσίευση πρόσκλησης χρηματοδότησης μηχανισμού				

Κόστος και πηγές χρηματοδότησης

Το συνολικό κόστος για την υλοποίηση της δράσης εκτιμάται σε 10.000€ και περιλαμβάνει δαπάνες για υπηρεσίες τρίτων.

α/α	Δαπάνες	Κόστος
1	Εμπειρογνωμοσύνη / έρευνα σε επιχειρήσεις της αγροδιατροφής	5.000€
2	Εισηγητές για workshop / επιχειρηματική ανακάλυψη	2.000€
3	Υπηρεσίες ανάλυσης λειτουργικότητας ψηφιακής πλατφόρμας	3.000€
	ΣΥΝΟΛΟ	10.000€

Ενδεικτικές πηγές χρηματοδότησης

Η χρηματοδότηση για τις παραπάνω δαπάνες θα προέλθει από ίδιους πόρους του ΠΤΑ-ΠΚΜ ή/και το ΕΠ ΠΚΜ.

6. Παρακολούθηση του Σχεδίου Δράσης

Η περίοδος παρακολούθησης του Σχεδίου Δράσης του έργου SinCE-AFC για την ΠΚΜ είναι από 01/08/2022 – 31/07/2023. Κατά τη διάρκεια της περιόδου παρακολούθησης αναμένεται να αποτιμάται η υλοποίηση της προτεινόμενης δράσης και των επιμέρους δραστηριοτήτων και η επίτευξη των στόχων κάθε εξάμηνο. Παράλληλα η επίτευξη των στόχων θα καταγράφεται στις αναφορές προς την Κοινή Γραμματεία του Προγράμματος Interreg Europe.

Σε συνέχεια της αλλαγής του μέσου Πολιτικής, δηλαδή στο νέο ΕΠ ΠΚΜ 2021-27, το έργο SinCE-AFC θέτει ως δείκτη αυτοαξιολόγησης «αριθμός δημόσιων φορέων που υποστηρίζονται για τη βελτίωση της ικανότητας στην κυκλική οικονομία της Αγοροδιατροφικής αλυσίδας», με τιμή στόχου τον 1 (ένα) υποστηριζόμενο Δημόσιο Φορέα (ΠΚΜ).

Δείκτης	Ημερομηνία παράδοσης	Είδος	Δράση	Τιμή Στόχος
αριθμός δημόσιων φορέων που υποστηρίζονται για τη βελτίωση της ικανότητας στην κυκλική οικονομία της Αγοροδιατροφικής αλυσίδας	Ιούλιος 2022	Εκροής	1.1	1

Υπογραφή

[Υπογραφή (-ες) του φορέα που είναι αρμόδιος για το μέσο ή τα όργανα πολιτικής]

Ημερομηνία: 27.07.2022

Υπογραφή: **Απόστολος Τζιτζικώστας**, Πρόεδρος του ΔΣ του ΠΤΑ ΚΜ, Περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας

Φορέας: Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΤΑ ΚΜ) για λογαριασμό της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ)

Σφραγίδα φορέα:

